

D E
M E S S I Æ
D U P L I C I
A D V E N T U
D i s s e r t a t i o n e s   D u æ
A d v e r s u s   J U D Æ O S.

---

*Per Petrum Allix D. D. nuper Sarisberia
Thesaurarium.*

Editio Secunda.

L O N D I N I,

Prostant apud *Thomas Corbett* ad *Versuram*
vici vulgò dicti *Ludgate-hill* proxime
Fleet-bridge. MDCCXVII.

*Just publish'd the second Edition of the two
following BOOKS written by the Reve-
rend Dr. Allix. And to be sold by Thomas
Corbett, &c.*

TΟΥ ΠΑΝΤ ΚΥΡ Νεκταρίη Patri-
archæ Hierosolymitani Confutatio Im-
perii Papæ in Ecclesiam.

THE Book of Psalms, with the Argu-
ment of each Psalm, and a Preface
giving some general Rules for the Interpre-
tation of this Sacred Book.

Illustrissimo Viro

ROBERTO HARLEY,

Domus Communium Angliæ

ORATORI DIGNISSIMO,

P. Allix S. P.

QUod has duas Dissertationes Illustrissimo nomini Tuo inscribere ausus sim, neminem fore spero, qui sit miraturus. Equidem cum id dignitati Tuæ tribuere venerationis fas esse putavi, totius gentis iudicium sequi mihi visus sum, quæ te ut jamdiu merito suspicit, ita nunc publicis comitiis Te jussit præesse, ut in reipublicæ negotiis fidum, vigilem ac industrium, patriæ non modo utilem & necessarium, sed ut inter gentis primarios & principes viros merito connumerandum. Nec indecorum arbitratus sum, ut memoria beneficiorum, quæ in me contulisti præter expectationem meam, & præter merita, quantum præcordiis hæreat meis, publicè significarem. Verùm adhuc longè aliæ ad id.

DEDICATIO.

officii me impulerunt rationes. Ex quo, V. Illustrissime, benevolentia Tua me beare dignatus es, & Tecum familiarius agendi copiam indulxisti, quod inter meas felicitates jure computo, non modo Te, quod nobilibus nonnullis usu venit, in colendis bonis litteris & liberali doctrina sedulum deprehendi; Verum quod oppido paucis contingit, in sacræ Scripturæ arduis superandis & difficultatibus rimandis Te ita versari expertus sum, tamque assiduam his operam impendere, ut post publica negotia nocturnæ quietis silentia & horas aliquot sacræ Scripturæ meditandæ suffurari soleas. Quid quod ad Scripturæ sacræ studium excolendum, non modo eximias ingenii dotes Te attulisse comperi, sed etiam originalium linguarum, quæ nimium à multis negliguntur, studium & cognitionem longe ultra Theologorum vulgus excoluisse, quæ adhuc excolere pergis. Ex hoc collecto sacræ eruditionis penu factum est, ut non modo quæ passim de pulpito Theologi tractant, aut quæ in scholis expendunt, sed etiam quæ in S. Scriptura abstrusiora sunt, majoremque meditationem requirunt, Tibi sint perspectissima, atque adeo illis qui ex professo res Theologicas tractant palmam pene videaris præripuisse. Quis nescit, quod ex hoc Scripturæ S. studio & Religionis puræ amore or-

tum

DEDICATIO.

tum est, quàm alacriter quantòque cum effectu in comitiis publicis quolibet tempore Temet Atheismi & cujuscunque pestilentissimæ hæreseos conatibus opposueris, & illos, nimia, eheu! licentia grassantes, compescere laboraveris? Quis non curam & zelum tuum deprædicat, quem in legibus adversus has pestes Reipubl. & Religionis parandis & procurandis ostendisti? Igitur dum has Dissertationes sub Tuo nomine apparere volui, id mihi consilium fuisse puta, Vir Illustrissime, ut dum ad Tuum tribunal illas deferro censebas, Tuo exemplo & Tua autoritate ad tanti momenti argumenta expendenda homines eruditionis sacræ amantes pelliciantur. Scilicet illi arbitrabuntur vix ea ausurum me fuisse Tuis oculis subjicere, nisi quæ Tuo judicio limatissimo & Tuis meditationibus aliquo modo possent satisfacere. Alia quæpiam adjicio quæ mihi hoc Theologicum munus non planè Tibi ingratum fore persuaserunt. Sæpe vidi Tibi multum dolere quod nonnulli, nescio qua arte fascinati, quæstionem de Antichristo pene eliminaverint, ac si ille à S. Scripturæ V. & N. T. locis plerisque esset planè alienus, in quibus tamen illum ceu Judæi, ceu ipsi Pontificii, ne aliquid de Veteribus dicam, illum viderunt, ac quod Judæis magnò sit scandalo, Antichristi loco

DEDICATIO.

Synagogam sustituere omni molimine contendant. Ego sanè Tecum sentio vix potuisse Protestantium causæ adversus Pontificios, imo Christianæ causæ adversus Judæos, magis lethale vulnus infligi. Omnino valde metuendum est, atque adeo curandum, ne tandem apud Ecclesiam invaleseat hæc sententia. Qua autem arte curari melius possit tale vulnus, haud intelligo, quam si quanti sit momenti hæc doctrina de Antichristo in disputatione cum Judæis omnibus aperiatur. Forsan tunc intelligent homines illi, ceteroquin eruditi, se haud tutam inire viam, ut illis multum periisse commodi & compendii adversus Romanam Ecclesiam veritates sacras vindicantibus omnibus manifestum est. Ego sanè, re seriò apud me expensâ, nihil magis verè Hieronymo dictum arbitror, quam quod ille asserit, omnes prophetas de Antichristo prophetasse. Non Tibi videatur absurda Hieronymi assertio, quippe cum, Prophetarum scriptis legendis assuetus, noveris vix esse aliquem locum in V. T. ubi de Christo agitur, quin de illius regno etiam Spiritus Sanctus verba faciat. Cum autem illud regnum non sit nactus, nisi cæso Antichristo, hinc omnino intelligant omnes necesse est, quam frequens Antichristi mentio in prophetis scriptis debuerit occurrere.

Mi-

DEDICATIO.

Mirum dictu! Judæi Antichristum norunt, sola V. T. luce fruentes, & experientia stultorum magistra edocti. Inter Reformatos Theologos nonnulli alioquin eximii viri illum non agnoscunt, postquam ipsorum atavi eum ex characteribus genuinis descripserunt accuratissimè, & omnibus cognoscendum popularunt. Dixit Tertullianus duplex esse cæcitatis genus; ut quæ non sunt, videamus; quæ sunt, illa non videamus. Hac cæcitate mihi laborare videntur Theologi aliquot qui Antichristum non vident ubi est, & Synagogam ubi non est vident. Exurgant nunc alii Theologi ad Judæorum conversionem procurandam. Omnino enim illam ab istis hominibus haud expectare licet, qui cum clarissimè nobis oracula duos Christi adventus, & secundum ad Judæorum salutem procurandam proponant, Antichristo funditus destructo, quemdam nobis adventum mediū ad perdendam Synagogam sunt imaginati. Certè nescio qua arte Judæos conversuri sint isti Theologi, qui nobis jam triplicem Christi adventum contra Pauli decreta propinant credendum, & secundum, contra omnem Scripturam, Christi adventum ad Judæorum excidium inducunt. Judæi unum tantum agnoscunt. Paulus duos agnoscit ubi Christum *ἐκ δευτέρου* esse venturum exertè pronuntiat, quo

DEDICATIO.

quo tempore totus Israel salvabitur. Unde igitur nobis ille tertius adventus Messiae proponitur? Tu, Vir Illustrissime, qui meliora didicisti ex sacro codice, quin eo nomine meos conatus sis probaturus, nullus dubito. Verum manum de tabula. Sat enim intelligo in publica me peccaturum esse commoda, si Tuis, quæ sunt publica, negotiis diutius intercederem. Igitur finem faciam votis ex animo conceptis, ut, qua ratione incœpisti, pergas; gentem, quæ te suspicit consiliis sapientibus juves; comitia ad felicem exitum perducas, quo Rex Augustus Ecclesiis adversus hæreses, idololatriam, & Antichristianismum Protestantibus, tum Europæ pacem possit restituere, & Antichristianismi fautorum, qui nil nisi cruentum meditantur, consilia pessumdare. Sic etiam omnibus votis apud Deum contendam, ut Te huic Regno, Ecclesiæ, & Illustrissimæ Domui in multos annos servet incolumem. Dabam 7. Kal. Martias, Anno 1707.

PRÆFATIO.

Videbitur forsan nonnullis à ratione prorsus alienum, quod dum has duas Dissertationes in publicam lucem edo, Colloquium de secundo Messiae adventu præposuerim Epistolæ de LXX. Hebdomadibus, Danielis c. IX. memoratis, in quibus de primo Messiae adventu agitur. Quare præfari aliquid super eo mihi fuit necessarium.

De his argumentis si libuisset scribere, alia occasione data, alium forsitan servassem ordinem. Verum satius mihi visum est eum servare, quem ex meis cum Judæis quibusdam eruditis colloctionibus, sic & in lucubrationibus exarandis divina providentia videtur mihi præscripsisse.

Norunt qui cum Judæis familiariter versantur, illis valde gratum esse de eorum futura redemptione sermonem. Quare, si quid certius circa terminum Messiae adventui præfixum aliquis afferat, non adhibere necesse est hortationem, Qui habet aures audiendi, audiat. Ad audiendum sunt proni atque proclives. Atque utinam tam in perscrutandis
oraculis

P R Æ F A T I O.

oraculis homines nostri essent seduli, solliciti ac diligentes !

Verum ubi de primo Messia adventu apud illos comprobando agitur, non ita faciles & proclives ad audiendum illos experiaris. Id olim notarunt Justinus Martyr adversus Tryphonem disputans & Iraneus lib. 4. cap. 55, & 56. duplicem, quem Judæi unum volunt, esse Messia adventum pugnantes. Cum ergo jam diu cum illis egerim & eorum præjudicia noverim, usque putavi longè feliciter disputationem cum illis procedere, si quis de secundo Messia adventu cum illis agens, ea fundamenta ponat, per quæ tandem feliciter ad priorem Messia adventum agnoscendum possint deduci.

Hæc fuit ordinis, quem in his Dissertationibus scribendis & postea edendis servavi, præcipua ratio : Ex imprævisa enim occasione natum est colloquium : Ex illo colloquio nata est Epistola de LXX. hebdomadibus.

An quæ in prima Dissertatione jeci fundamenta consilio meo respondeant, penes lectorem eruditum, & qui sit in controversiis cum Judæis bene versatus, sit judicium.

Hæc duo certò pronuntiare possum, post longam cum ipsis consuetudinem, i. eos qui aliter Christi secundum adventum concipiunt, quam qui ad Israelis salutem procurandam sit comparatus, non modo ab illis pro hominibus qui

V. T.

P R Æ F A T I O.

V. T. aut nunquam legerunt, aut misere admodum corrumpunt, haberi, sed etiam pro hominibus qui *N. T.* non intelligunt, atque adeo qui colloctione planè sunt indigni. 2. Maximum illorum conversioni obicem poni ab illis Theologis qui ex *N. T.* aliquot locis, perperam intellectis, quæ ad secundum Messie adventum spectant, adventum quempiam medium ad gentis Judaicæ sub Tito excidium exsculpere conantur, & Christum tunc advenisse secundo pronuntiant, iterum tertio venturum. Cum enim tantum duos Messie adventus proponant oracula *V. T.* hinc *N. T.* auctoritatem abjiciendi illis ansa præbetur, quod vel ex acutissimi Judæi R. Jacob Aben Amram disputatione adversus Christianos discas. Ille in Matthæi cap. XXIV. 34. incidens, in quo Christus de suo secundo adventu loquens, ait, Amen dico vobis quia non præteribit generatio hæc, donec omnia hæc fiant, hæc Christi verba ex quorundam Theologorum sententia immani errore torquet ad generationem in qua Christus vixit, cum Christi genuinus sensus sit gentem Judaicam ex Dei promissis, potissimum Jer. XXXI. 37. quæ Christus non obscure laudat, nunquam esse penitus exscindendam, sed usque dum redimatur, non obstantibus infinitis ærumnis & cladibus, esse perseveraturam.

Hinc

P R Æ F A T I O.

Hinc igitur ille R. Jacob in Porta Veritatis § 484. Christianis sic inequitat. Insuper nec jam à Christianis prædicari potest iste secundus adventus, cum Jesus illi assignaverit brevissimum terminum, & viventibus forsân discipulis venturum, ex Matthæi XXIV. 34. Amen, &c. Ad idem laudat Luc. XXI. 32. & Apoc. cap. XXII. 10, & 20.

Viderint Theologi Christiani quî dum adeo falsam Christi verborum interpretationem tuentur, (illam enim nonnullis antequam R. Jacob scriberet probatam fuisse, & postea ab aliquot magni nominis viris defensam fuisse novi) Judeis Christianam spem de secundo Christi adventu arietandi occasionem præbent, & sic Judeis fidem nostram imprudenter propinant deridendam & exhibilandam.

COL-

COLLOQUIUM

C U M

DUOBUS JUDÆIS,

De Tempore

Futuri Adventûs MESSIÆ.

NI pomeridianis horis illiusmet diei, quo duos Judæos bene doctos, de eorum spe circa Messix adventum, allocutus sum, summa sermonis mei ad illos capita in chartam coniecissẽm, sperans illos alio die ad meas ædes esse redituros; vix, post tantum tempus, possem mandatis tuis obsequi, & ea in memoriam revocare, quæ tum inter nos dissertata sunt. Sed jam mihi facile est tibi satisfacere, cum, recenti adhuc sermonis mei ad illos memoria, præcipua argumenta, quibus usus sum, ex
B charta,

charta, quam tum scripsi, possim repræsentare. Hanc, igitur, rem totam ab ovo repetam.

Adfui ante hos octodecim menses in illorum schola, libros nonnullos, quibus indigebam, ab ipsis empturus aut accepturus mutuo. Eorum Rabinus, vir luculento ingenio, & non vulgari eruditione instructus, mea, ut arbitror, præsentia motus, & cujuscumque ex suis quæstione provocatus, (sederam enim donec prælectio absolveretur) hispanicè varia edisseruit, quæ ad suorum in expectatione Messiae venturi animos sustentandos faciebant, licet tam diuturnam in illius adventu moram patiantur, nec tempus aliquod certum illius adventui jam sibi possint præscribere. Ut eruditionem magnam prodiderat, & suos auditores in sui admirationem rapuerat; sacerdos, cui assidebam, à me petiit quid de Rabini tam accurata, licet extemporanea, dissertatione sentirem. Liberè respondi, me hominem plurimum facere, qui tam multa, ac si illa meditatus fuisset prius, sic exprompsisset. Unum tamen quid me desiderare in ipsius sermone; scilicet, tum quod à R. Bachay, cujus Parasham Hispanicè suis reddiderat, qui hoc ipso, quo loquebar, tempore, Messiam affuturum ex computo suo

spon-

De duplici adventu Messiae. 3

sponderat, tum quod ille supposuisset adventui Messiae tempus à Deo non fuisse præfixum; quod cum sit falsissimum, meo iudicio, nam & tempus præfixit Deus, nec illud tempus est adeo remotum, frustra illum mihi videri operam tantam impendisse.

Statim ille sacerdos urgere, ut locum quempiam sacrae Scripturae proferrem, qui Messiae adventum alicui certo tempori affixerit, me ipsi & aliis rem gratissimam esse facturum. Verum cum jam fere tempus istiusmodi colloquiis destinatum, absumptum esset, reposui nec me posse apud eos Hispanicè loqui quod illi jure expectarent, nec tale examen absque libris fieri posse, atque adeo mihi videri consultius, ut ad meas aedes eo quo vellent tempore accederent, ubi liberius & facilius cum ipsis meam super eo argumento sententiam possem communicare. Res illis æqua visa est: atque adeo post aliquot hebdomadas, duo ex illis viri cruditi, quorum alter fuit ipsemet sacerdos, qui me in schola Judæorum ad differendum invitaverat, ad meas aedes accesserunt. Eos autem humanè admodum exceptos ita sum allocutus.

Præfixum esse illudque proximum asserui vestrae liberationis tempus, atque adeo adventus Messiae; quem nos Secundum, vos

Primum esse pronuntiatis : Non excidit mihi promissionis memoria ; & cum vobis gratuler, quod super tanti momenti argumento sitis solliciti, ita etiam paratus sum vobis in eo satisfacere. Unum à vobis postulo, quod à viris honestis me decet impetrare, ut me attentè audiatis ; nec, si quid mihi excidat, quod vobis offensionem aliquam creare possit, illud mihi de industria dictum putetis. Nihil enim magis à meo animo alienum est, quàm ut vos, pro quorum salute apud Deum preces semper fundo, aliqua in re offendam. Aliud quippiam etiam vobis libens concedam, ut si quid vobis in meo sermone probatione egere videatur, de illo liberè me moneatis, nec enim mihi lubet, nisi ex iis apud vos agere, quæ aut vos ipsi estis probaturi, aut quæ inter vestros viri eruditissimi & nominatissimi agnoscunt.

His ita præmissis, ad rem me accingo. Ac mihi quidem promissionem exsolvere esset facillimum, si apud vos eorum authorum Novi Testamenti, quorum apud nos divina est authoritas, testimonio uti possem. Cum enim illi post Prophetas vestros scripserint, majorem nobis eorum oracula fœnerantur lucem, quam anteriores Prophetæ ; ut scilicet fere mos fuit inter Prophetas, ut qui posteriori vixerunt tempore, priorum oracula,

macula, quæ obscuriora fuerunt, magis illustrent: Verùm cum Scriptorum nostrorum autoritate apud vos non liceat uti, & illa facile carere possim, jam vobis secundum & septimum Danielis caput legendum propono, & in illis capitibus fundum demonstrationis meæ constituam, quâ vobis planè constitutum spero. Messie adventum ad vestræ gentis liberationem certo fuisse affixum tempori, idque tempus non esse valde remotum.

Tum lecto Danielis secundo capite, subjeci. Hæc tria fatemini: 1. Deum Nebucadnezari eam seriem regnorum exhibuisse, cum quibus Judæis aliquid negotii intercessit, scilicet, Chaldæorum, Medopersarum, Græcorum, & Romanorum. Id vestri scriptores à 1600. annis uno ore fatentur, nec præter unum aut alium inter Christianos interpretes scripturæ novi, qui id in dubium revocet. 2. Saxum quod sine manibus excisum sit mons, & implet terram, designare Messiam & illius regnum, per quod Romani imperii ultimæ partes destruendæ sunt. 3. Quod apud prophetam legitur quod in tempore horum regum Deus sit excitaturus regnum quod nunquam destruendum est, illud non esse intelligendum, ac si Deus innuisset fore, ut Messie regnum his quatuor regnis contemporaturum esset, ac demum illa foret de-

structurum, sed Deum id velle tantum nullum regnum inter horum ultimum ceu imperium Romanum, & Messiae regnum intervenitur, sed antequam his regnis sibi ordine successuris aliud regnum succedat, Messiam appariturum, & horum regnorum ultimo finem ac exitum esse illaturum. Hæc omnia concedit Abarbanel & alii ex vestris commentatoribus.

Mitto jam controversiam quæ vestris & nostris jamdiu intercessit, num scilicet in hoc Oraculo duo status regni Messiae, unus spiritualis & quem regnum lapidis, quod nostri ad primum Messiae referunt adventum; alter in omnium incurrens oculos, quem regnum montis possimus meritò nuncupare, & quod ad secundum Messiae adventum debet referri, nobis repræsententur.

Quod apud vestros authores aliquam controversiam patitur, illud est; quale sit illud Romanum regnum de quo Daniel verba fecit hoc capite secundo, & quale futurum sit, quo tempore Messias illud est destructurus.

Antequam Muhammed surgeret & vestros odio internecino prosequeretur, nemo fuit ex vestris commentatoribus, qui Ismaelitas Romani imperii unam partem esse somniarit. Omnes uno consensu ad Romanum imperium, cujus Roma fuit metropolis, in occidente

dente sita, illud oraculum Danielis referebant. Ex quo Muhammedani principes Orientis maximam partem occuparunt, vestri homines, in historia mundi parum versati, in animum suum hanc sententiam induxerunt, scilicet Romanum imperium, quod per crura & tibias designatur, duas gentes, Christianos scilicet, & Muhammedanos designare.

Quam id perperam ab illis fuerit factum, tum ostendit R. Moses bar Nachman ad Parasham Balac, tum facile vobis possum ostendere; si ad sacrum contextum oculos dignemini reflectere. 1. Si talis Romani imperii in duas gentes divisio per crura & tibias designata est, tum illa debuit apparere ab initio Romani imperii. Jam verò constat nullum Romanum Imperatorem Christianum fuisse ante annum 306. æræ Christianæ, id est 450 annis post tempus quo Macedoniæ regnum eversum est, & Romani in Ægypto Antiocho Epiphani legem dederunt per Popilium Lenatem, secundum oraculum quod habetis Danielis cap. X. 30. 2. Res fiet manifestior, si in Muhammedani imperii incrementum & statum oculos conjiciatis. Muhammedani, fateor, intra 80. annos à morte Mahometis, quæ contigit anno Christi 632. magnam orbis partem sibi subjecerunt. Sed primo nihil cum Romano imperio commune habue-

habuerunt, nec quoad originem, nec quoad leges, nec quoad politicas artes; nil omnino simile, atque adeo illos connotari putat Sadas per regem meridiei de quo Daniel cap. XI. 40. per quod Romanum imperium debuit, si non destrui, at magnam saltem pati perniciem. Tam probe igitur quis Cyrum, qui Chaldaeorum regnum evertit, Chaldaeorum alterum fingat regem, & membrum Chaldaici imperii, quam fingat Muhammedanos, qui demum post Christum plusquam sexcentis annis apparuerunt, fuisse alterum crus statuæ quæ Nebucadnezari apparuit. 3. Vobis probè notum, nil aliud vobis Deum hic polliceri per Messiae adventum, quam quod per Mosem vobis pollicitus est in parascha Etchanan, nempe, vos liberandos ad finem dierum ex gente quæ colet Deos lignum & lapides, qui character jam quidem Romanis veteribus, & Romanis hodiernis competit; sed neutiquam Muhammedanis, quos quidem, quod impostorem sequantur, culpatis meritò, sed quos idolatriæ reos neutiquam potestis peragere.

Sed quid, inquietis, annon hæc crurum divisio imperii Romani divisionem designat futuram? Ego sanè non ita judico. Nec tale quid innuit aut designat Daniel cap. VII. cum de quarta bestia agit. Si ex eventu
judi-

judicamus nulla in Romano imperio talis divisio facta est. Quæ prima notatur contingit anno 337. inter tres filios Constantini. Uno ex illis cæso, imperium, quod in tres partes fuerat divisum, post paucos annos ad Constantium integrum rediit. Alia divisio ipsius facta est a Theodosio, anno 395. inter ipsius duos liberos, agnoscante id R. David in sua Chronologia, qua ratione Romanum imperium, quod in occidente situm fuit, magnam sui partem amisit, & barbarorum insultibus expositum est, qua demum ratione facta est via decem illis regnis, quorum nonnulla quarto seculo initium habuerunt, cætera quinto seculo efformata sunt, & quæ per decem digitos ceu articulos pedum statuæ designantur.

Ut me non vanam conjecturam vobis proponere percipiatis, jam accedo ad caput septimum Danielis, quo lecto excepi. Videtis 1. me posse dicere ut Joseph, somnium idem est ac unum, licet duo essent somnia, Genes. cap. XLI. Hic sub bestiarum quatuor nominibus patet eadem quatuor exhiberi imperia Danieli, quæ prius Nebucadnezzari per quatuor metalla statuæ monstrata fuerant. 2. Idem Sanctorum imperium sequi, quod prius designabatur per *montem* qui terram implet, statuâ eversâ. At quod vos decet advertere,

vertere, illud est, quartam bestiam decem gerere cornua, quæ respondent decem articulis pedum statuæ Nebucadnezaris : ut statuæ pars ultima ferrea & testacea divisionem imperii circa sui extremas partes indigitat, sic etiam quod decem cornua gerit quarta bestia, indicat Romanum imperium in decem regna Romano imperio infirmiora fuisset dividendum. Res vobis erit manifesta, si, in tertiam belluam, quæ Danieli visa est, oculos reflectitis. Fert illa quatuor cornua, quæ à propheta explanantur, quatuor regna post avulsam primum cornu, quod dicitur primus Rex monarchiæ Græcorum, oritura, idque eventus docuit. Ergo à pari decem cornua nil aliud possunt designare, quam decem regna ex Romani imperii divisione formanda. Res adeo clara est, ut licet, carens historiæ mundi cognitione, R. Saadiah sit hallucinatus circa nomina regnorum, tamen Romani imperii divisionem in decem regna ea ratione designatam putaverit.

Haud me latet Abarbanelem vestrum, cum Jesu nostro vellet affingere titulum parvi cornu, voluisse etiam decem cornua quartæ bestię designare decem primos Cæsares, sub quorum regno Jesus natus est, & religionem suam propagavit. Verum nil solidi habere hanc explicationem invictè hinc colligere

ligere potestis. 1. Quod absurdè supponat de decem Imperatoribus agi qui sibi ordine successerint, cum de decem cornibus uno tempore existentibus agatur. 2. Quod non possit explicare, quî Jesus tribus evulsis cornibus aliquam potestatem fuerit nactus. 3. Quia falsum est aliquem ex his decem Imperatoribus ullam Jesu aut illius discipulis potestatem concessisse: Qui primus religionem Christianam auxit, fuit Constantinus, qui anno CCCVI. factus est Imperator. 4. Quid absurdius quam decem Imperatores primos velle hic designari, cum longa illorum successio occurrat usque ad Augustulum per seriem annorum 500. & ultra? 5. Vestri ipsi agnoscere demum coguntur non primos decem Imperatores, sed decem regna, in quæ Romanum imperium exiturum fuit, hic designari.

Certè si quis vellet mordicùs hærere sententiæ Abarbanelis, facile admodum posset revinci. Age, concedamus illi Jesum nostrum fuisse parvum cornu inter decem Cæsares primos ortum, omnino hinc concludere promptum est Danielis oraculum esse falsum. Consentiant omnes Judæi *tempus tempora & dimidium temporis* fuisse futuram durationem parvo cornui à Deo præfixam. Jam vero quacunque demum ratione numerum ineatis, hu-

hujus durationis, ceu à Christi ortu, ceu ab illius religionis initio, jam diu debuit destitui, quod tamen non factum est. R. Bachay cum aliis per *tempus* CCCC annos intelligit, atque adeo assignat mille & quadringentos annos durationi illius parvuli cornu. Jam vero vobis manifestum est ex vestrismet chronologiis, Christianam religionem durasse plusquam per sexdecim secula. Quid si per *tempus, tempora, & dimidium temporis*, tres annos cum semi, quorum natura ejusdem sit naturæ cum hebdomadibus Danielis, adeo ut dies pro anno habeatur, res fiet longè evidentior, cum hæc summa annorum sit CXL annis brevior quam superior summa à R. Bachay proposita.

Clarissimè patet quam absurdè Abarbanel Christum nostrum per parvum cornu designatum velit, quod si vicerit, nil aliud præstiterit quam ut Danielis oraculum falsum esse nobis persuadeat. Verum dum sic aberravit, vel ipse mihi suppeditavit unde vobis ad veritatem in quam inquirimus viam patefaciam. Fatetur & probat Romanum Pontificem esse Antichristum; id ille, ut fuit vir doctissimus, antequam nostra reformatio facta fuisset, variis argumentis probavit commentario suo in Daniele. Non omnia ipsius argumenta probo, quibus se id præstare putat. Quam enim ob Christi cultum nos
per-

perperam habeat pro idolatris, alibi si vobis lubet probabo. Hoc unum interim dico, cum nos Christum ipsum fuisse Memra da Adonai credamus, illique eo nomine eundem cultum tribuamus, quem Patriarchæ huic Verbo & Sekinæ tribuerunt, nos à vobis injuria haberi pro idolatris. Eundem colimus quem adoravit Jacob in lucia, quem manibus palpaverat & constrinxerat, ut ab eo benedictionis paternæ confirmationem auferret.

Quid si vos jamdiu putatis religionem à Jesu Christo fuisse præscriptam ea ratione, qua jam à multis seculis obtinet, potissimum apud Pontificios, tum vos errore facti laboratis: Nil enim tale in Evangeliiis & Apostolorum scriptis habetur quale jam videtis: nec ea apostasia, cujus originem & incrementum quinto potissimum seculo demonstramus, haud magis veritati religionis Christianæ nocet, quam apostasia decem tribuum nocet origini divinæ Mosaicæ legis; cum potissimum talis apostasia à Christo & Apostolis æque prænuntiata sit, ac apostasia Israelis prædicta fuerat à Mose.

Verum cætera probantur nobis argumenta quibus Abarbanel Papam Antichristum esse, & alium frustra à Pontificiis expectari probat. Atque equidem omnia signa parvuli cornu de quo Daniel cap. VII. illi competere mani-

festum est. 1. Quidem nullius prius potestatis & quasi è terra ortus est, ipso tempore quo Augustulus ab Herulorum Rege captus est, & in exilium missus. Hic autem fuit vere temporis articulus, quo Romanum imperium in Occidente in decem regna comperitur fuisse divisum. Antea nonnisi regna novem fuerant efformata ex Romani imperii provinciis. Odoacer, Roma capta, factus est decimus, idque anno CCCCLXXVI. Roma occupata Romani imperii capite. Res est quæ omnibus qui modica cognitione historiæ instructi sunt potest esse manifesta; Tum vero illos, ut breviter quæ fuerint horum regnorum nomina ostenderem, nec enim, dixi, adeo distinctè id proposuit R. David in suo Tsemac, quam extant apud Latinos scriptores, sic allocutus sum.

Haud, inquam, est difficile ea regna deprehendere, in quæ Romanum imperium divisum est. Ex quo sub unius imperio fuit multas passum est divisiones. Quandoque fuit sub duobus Imperatoribus, ut secundo seculo factum & postea, sed qui una eademque authoritate illud regebant. Exsurrexerunt seculo tertio triginta Tyranni, sed qui se Romanos Imperatores præstare singuli moliebantur. Nulla tum divisio imperii. Unicus Senatus cui se probare singuli laborabant.

bant. Itaque hoc pro imperii Romani divisione nentiquam haberi potest.

Post Diocletiani & Maximiani abdicationem prima, notante Orosio l. 7. c. 25. facta est imperii divisio, inter Constantium & Galerium Maximinum facta. Sed quæ statim sub Constantino victis plerisque competitoribus Maximiano, Maxentio, & tandem Licinio coaluit. Istis tamen temporibus, licet in suis imperii partibus agerent, eadem fere authoritate fruebantur: saltem eorum leges ubique in occidente & oriente sua gaudebant authoritate.

Ex Constantini testamento Romani imperii in tres partes facta est divisio inter tres ipsius filios. Sed Constantino mortuo, & postea Constante, imperium ad Constantium rediit integrum. Hinc licet Valentinianus & Valens imperium aliquo modo divisissent, tamen post Gratiani fata ad Theodosium cognomine Magnum rediit. Ille autem occidentem Honorio, orientem Arcadio tradidit, ea tamen lege ut communibus utraque pars legibus uteretur. Ex hac divisione factum ut barbari qui jamdiu à Valente & aliis ut auxiliares & amici vocati fuerint, postea Stiliconis operâ invitati sint ut bellum Romanis inferrent, in occidentis partes magis ac magis ingruerent, quin ubi increvissent cum

Imperatore Romano fœdera contraherent, & occupatis provinciis pacificè fruerentur.

Hac ratione videas Gothos sub Alarici principatu Honorio bellum inferentes, & post aliquot victorias & Romam captam in Aquitania & Barcinonensi tractu regnum suum constituentes.

Eodem tempore videas Alanos, Suevos, & Wandalos, Galliis trajectis, aliam Hispaniæ partem occupare. Franci eodem penè tempore in Belgica visi magnos progressus facere, & intra paucos annos cum Burgundionibus, qui Lugdunensis Galliæ primam partem occuparunt, duo regna constituerunt.

Horum opem implorare coactus fuit Romanus Imperator Valentinianus III. ut Galliarum reliqua adversus Hunnos irruentes defenderet. Quo tempore Britannias deserere coactus fuerat, in quo Saxones & Angli sedes posuerant suas. Sic Britannias à Romanis desertas occuparunt Saxones, & ibi regnum suum constituerunt.

Victis Hunnis, pax constituta, & pleræque hæ gentes Romanis Imperatoribus fœdere fuerunt junctæ, aut illis auxilio venerunt. Inter fœderatos comprehensi sunt Thuringi qui reges suos habuerunt tempore Childerici Galliarum regis, Longobardi, Heruli, qui vel suos habuerunt reges, vel Romani imperii
fini-

in quibus continebantur, plerique ad Danubii
interiorem ripam, quam adversus Hunnos
tutabantur, agentes.

Nemo est qui non faciliè judicet inter tot
nova regna, à barbaris & ferocibus populis
efformata, multa bella exorta fuisse. Pars si-
bi foederibus consuluit initis cum vicinis aut
cum Romanis Imperatoribus. Pars foedera
sanctiora reddere curavit, per conjugia cum
Principum vicinorum filiabus. Nec tamen
satis tuta fuerunt hæc ad concordiam media.
Alani à Suevis victi, & suo privati regno.
Hunni à Francis & Gothis pulsi. Denique
nulla præter decem regna ex his omnibus
substituerunt anno 476. quo Augustulus Ro-
manorum Imperatorum ultimus captus ab
Odoacro & in exilium missus est, ubi priva-
tam vitam agere coactus est.

Hunc esse temporis articulum statuo, quo
Romanum imperium revera divisum fuit in
decem regna, & tunc sub forma imperii Ro-
mani existere cessavit, assero, 1. Quia (Ro-
ma capta per Odoacrum) tum Romanum
imperium desisse omnes agnoscunt historici.
2. Quia stultum sit contendere illud nunc in
occidente subsistere. Constantinopolitanum
imperium, nec habuit sedem veteris Romani
imperii, nec aliud fuit nisi pars imperii.
Quantumlibet autem fuerit pars præcipua

præ aliis regnis, tamen non fuit caput veteris imperii, quod Honorio filiorum junior à Theodosio traditum est.

Stultum jam esset fingere Romanum imperium à Carolo magno fuisse suscitatum. Scilicet eodem jure dixeris Persarum reges qui Sophi dicantur, imperium Cyri suscitasse quia scilicet eodem loco regnant. Id igitur nobis jam præstandum superest, nempe demonstrare quæ fuerint illa regna quæ anno 476 totum Romanum imperium obtinuerunt, Romani imperii abolito nomine:

Illam autem facile est enumerare: Alemanni in Rhætia & Pannonia, Franci in Belgica Anglosaxones in Britannia, Burgundiones in Gallia Sequanensi, Wisigothi in Gallia Aquitania & in Hispaniæ provincia Tarraconensi, Suevi & Alani in Lusitania, Vandali in Africa, Ostrogothi in Pannonia & postea in Italia, Longobardi in Pannonia, Heruli & Turcilingi qui Augustulum, duce Odoacro, vicerunt, & Romæ novum regnum crexerunt.

Ex his decem regnis tria avulsa sunt, ut cresceret parvum cornu. Herulorum regnum ab Ostrogothis regibus destructum est, non diu postquam Romam & Italiæ maximam partem occupaverant, anno scilicet Christi CCCXCIII. Ostrogothi à Longobardis

Lombardi victi sunt anno DLIII. Longobardi demum à Carolo magno ita sunt debellati anno DCCLXXIII. ut ille non sibi Romam & Italiam subjecerit, sed ipsam Romam Pontifici quoad utile dominium dono dederit. Sic patet Papas primo inter decem regna exsurrexisse ex humili admodum statione. Secundo tribus evulsis cornibus, id est tribus regnis, quorum Roma fuit caput, ex humilimo gradu ad terrenum regnum Romanam sedem evasisse, quod mire postea ampliavit.

Tertius character haud minus in Papa conspicuus est, scilicet huic parvulo cornui potestatem suam Reges illi, qui per cornua reliqua designantur, dare utendam debuerunt. Id vero quam exacte impletum fuerit omnes norunt, qui cum aliquo judicio legunt historias. Uno verbo id assero à seculo XI. omnia omnino regna Europæ (si Galliam forsan exceperis) Romanis Pontificibus facta fuisse tributaria, ac si illorum fuissent domini. Non loquor jam de redditibus Ecclesiasticis, sed loquor de Donationibus regnorum & principatuum, & de pensione annua quasi supremo domino soluta. Ne res esset obscura curarunt varii Romanæ Ecclesiæ scriptores, has donationes in unum volumen conjicere, & in publicam lucem edere. Porro notandi sunt diligenter hi gradus augmenti
pote-

potestatis Romanorum Pontificum secundum varios gradus qui in Danielis oraculo notantur.

Alios characteres in Romano Pontifice & ipsius sectatoribus, nempe blasphemias ceu idolatriam, sanguinolentas persecutiones tam probè ostendit Abarbanel, ut nihil supra. Vos jam à quingentis annis horum characterum estis testes non facile refellendi. Sanctorum & angelorum cultum ut à lege prohibitum nobiscum culpatis, Idolatriam in imaginum cultu apud illos vigere fatemini. Quod se solos veritatem possidere, & infalibili uti judicio in religione jactant, non sine stomacho potestis audire. Horrendas strages audiistis editas in eos qui istiusmodi blasphemias & idolatriæ sese opposuerunt. Vos ipsam singulis annis in Hispania, Lusitania, & ubicunque viget Inquisitio, experimini persecutionem, quæ eo potissimum nomine adversus vos exerceretur, quod legi divinæ hærentes hominum, angelorum, ligni, & lapidis cultum ab ista lege damnatum vultis, quomodo & nos illum in æternum prohibitum fuisse volumus. Quare nihil est quod vobis hoc sæpius ingeram. Clamat Hungarorum, Gallorum protestantium dispersio, nec aliquem ignorare finit quis sit Romanæ Ecclesiæ character, quamque jure ipsius im-

imperium pro cornu parvulo Danielis habeatur.

Haud me latet Menasseh ben Israel, in libello hispanico de statua Nebucadnezaris, Abarbanelis sententiam oppugnare & parvulum cornu velle Muhammedem. Verum, ut apud vos liberè loquar, arbitror illum non ex animo fuisse locutum, sed solummodo cavisse, ne suæ gentis hominibus hæc Abarbanelis sententia noceret, sub Pontificis Romani potestate agentibus. Atque equidem tam absurda est hæc sententia, ut vel ipsis Pontificiis nauseam creaverit, & illam Romæ solidè & sæpissime viri eruditi refellerint. Certè constat diu post Romanum imperium divisum natum fuisse Muhammedem. Nec vos Muhammedanis idolatriæ impingitis crimen, licet alia ipsis gravissima crimina possitis merito imputare. Maneat igitur inter nos fixum ratumque, Romani Pontificis, imperium, esse parvulum illud cornu de quo Danielis VII. & quod à filio hominis juxta idem oraculum perdendum est, quo facto regnum ad Sanctos Dei summi est perventurum.

Unum, ut videtis, tanquam manifestum suppono, scilicet cornu parvulum haud minus designasse regnum, atque adeo successionem regnantium, quam alia cornua decem totidem.

totidem regna designarunt. Id certè docet parallelus locus ubi quatuor cornua pardi quatuor regna significant, & seriem regum variorum in quatuor regnis ex Alexandri imperio efformatis sibi ordine succedentium. Id vos monere operæ pretium duxi, ne vobis aliquis hæreat scrupulus. Legitis quidem in vestro Targhum ad Is. XI. excisionem Armilli, quem nos eundem cum Antichristo volumus, & quoniam de illo ut homine singulari loquitur propheta; hinc vestris maioribus jamdiu putatum est Armillum fore unum individuum, qui à Messia sit excindendus. Verum si olim in eo illis proclivè fuit aberrare, at docet linguæ vestræ usus, secundum quam sæpe singularis est collectivus, & ad varia ejusdem speciei extendi solet, & locus Danielis qui, per cornua, regna designat, non reges singulos, per parvulum cornu, sed plures sibi in regno succedentes fuisse designatos; adeo ut certum sit locum Isaïæ non unum individuum designare, sed varios ejusdem ordinis & malorum societatem quæ à Messia cum adveniet est excindenda.

Alterum de quo jam agendum est, scilicet quæ futura sit duratio parvuli cornu à Messia excindendi, me non frustra supposuisse successionem Regum sub idea parvuli cornu à Daniele prædictam ostendet. Hic cum pau-

paucis eorum attentionem ut intenderent rogasssem, iterum subjeci. Memini celeberrimum Tryphonem, qui sæpe laudatur in Misna, cum aduersus Justinum anno CXXXIX: æræ Christianæ disputaret, voluisse per *tempus, tempora, & dimidium temporis* designari durationem annorum 350. Unde patet illum durationem parvi cornu futuram sat longam jam tum concepisse. Atque equidem vix fieri potest ut quis intra tres annos & semi, ut plerisque veteribus Christianis, & jam Pontificiis placet, confici posse putet aut quæ ad exaltationem hujus parvuli cornu evenire debent, aut quæ ab illo facienda sunt. Quis vidit inter tres annos tria regna everti? Tum illud parvulum cornu crescit illorum occupata sede; tum sine bello aliorum superstitum regum potestatem accipit. Ac demum sic bellum in sanctos instituit & illos debellat. Nil videt qui hæc intra tres annos cum semi, posse geri putat, aut sic futurum fuisse à Daniele prædictum arbitratur.

Certè jam vestri plerique interpretes non modo non tres annos cum semi, ut Pontificii, aut CCCL. annos, cum Tryphone qui est R. Tarphon Misnæ, durationi parvuli cornu tribuunt, verum illi tribuunt MCCCC. annos, per *tempus* annos CCCC intelligentes.

Pla-

Placeret mihi hæc vestrorum sententia, si illa, in Daniele aliquid haberet fundamenti. Sed nihil mihi occurrit, unde illa possit constabiliri. Illam refellere in me non suscipio, sed vos ad veritatis cubilia ubi deduxero, statim illius falsitatem ipsimet, ut iudicio pollentes viri, deprehendetis. Per *tempus* itaque pugno *annum* debere intelligi, per *tempora* duos annos, & per *dimidium temporis* semiannum. Septem tempora, Daniele interprete, dum alloquitur Nebucadnezarem, designant septem annos, per quos ferinam egit vitam. Ergo tempus significat annum, tempora significant duos annos, & dimidium temporis significat semiannum.

At enim, inquietis, quid facit hæc tantilla duratio ad implenda omnia quæ Danielis habet de parvulo cornu oraculum. Ego sane non tam absurdus sum, ut quod adstruxi illico diruam. Hi tres anni cum semi non sunt anni quales jam vulgo fluunt, sed continent & designant MCCLX. annos ex mente Spiritus S. Scilicet, ut nostis, dies annum designavit Israelitis rebellibus in deserto. Ezechieli cap. IV. CCCXC. dies & XL. dies cubationis designarunt annos, per quos Israelitæ & Judæi peccarunt. Ne me torquere locum Danielis putetis, duo afferam: 1. Per LXX hebdomadas absque ulla mentione annorum

norum Danieli designatos annos CCCCXC. cap. IX. Ex vestris nullus id negat. 2. Daniele cap. XI. cum MCCXC. dies & MCCCXXXV. dies numerat, clarè annos designare per dies, quod ex vestris R. Saadiaz agnoscit. Jam vero clarum est illos duos numeros dierum MCCXC. & MCCCXXXV. continere numerum annorum majorem tribus annis cum semi, qui septimo capite memorantur ; atque adeo quæ illis annorum terminis affixa sunt aliquot annis post Messiae adventum & judicium in parvulum cornu à Messia exercendum, esse complementum suum natura.

Res mihi jam esset confecta, sic positis 1. origine parvuli cornu, 2. illius duratione futura : Nam sequitur illius excidium futurum anno Christi MDCCXXXVI. atque adeo anno illi affixum esse Messiae adventum, quem vos expectatis ad gentis vestrae salutem. Sed aliquid vos commonitos volo, quod est in hac causa summi momenti, & vobis eximium gaudium creare debet : Scilicet vestra salus, si bene horum annorum naturam intelligitis, propior est quam dixi. Uno verbo hi anni quos Daniel designat non futuri fuerunt anni solares, quales ante diluvium, & usque ad captivitatem Babylonicam, in sacro codice sunt intelligendi. Verum sunt

anni Chaldaici, qui constiterunt ex XII. mensibus XXX. dierum, & constituunt annum CCLIX dierum.

Id ex Johanne in Apocalypsi apud nos constat, quippe ille tempus, tempora, & dimidium temporis explanat per 42. menses quos resolvit in 1260. dies, anni Chaldaici, æque ac Daniel fecit, mensuram secutus. Verum ab illius authoritate adhibenda tempe-
ro.

Ut vobis id ostendam aliter, Rogo vos meminisse, quod ex quo eversum est per Nebucadnezaretem gentis Judaicæ regnum, non potuerit ex Semitis aut Jubileis annorum iri numerus, nec annus Regis Judæ adscribi. Coacti sunt Judæi per annos Regum Chaldeæ tempus & annos computare. Atque equidem vix aliter potuit oraculis fides & veritas constare, dum mensura temporis præfigitur certis eventibus, nisi publica exterorum regum epocha assignata, ex qua de oraculi implemento posset judicari. Tam id certum est, ut ex Jeremiæ oraculo illud possim demonstrare. Nam quoniam ex oraculo de LXX. annis captivitatis (illa incœpit anno 3. Jehojakimi ex Dan. I. 1. & illa finem habuit an. 1. Cyri, ut testatur Esdras, idque per Cyri edictum,) hinc videtis, licet ille LXX. annos captivitati assignaverit, tamen revera hos LXX. annos

annos captivitatis Babylonicæ, de quibus loquitur Jeremias, non fuisse nisi annos LXIX. solares, qui sunt æquales LXX. annis computi Chaldaici. Sic videtis Zachariam Prophetam à captis Hierosolymis & desolatis annos LXX. desolationis templi numerare ad quartum Darii Histaspidis, qui tamen non fuerunt nisi LXIX. solares, ut ex calculo astronomico discimus, quem habemus in canone Ptolomei Astronomorum principis & vobis non ignoti.

Videtis, opinor, eadem ratione Danieli fuisse agendum, apud Babylonios cum captivis agenti, atque adeo illum secutum esse numeros anni Chaldaici quoad durationem parvuli cornu. Hoc idem etiam abundè discere potestis ex Danielis cap. XII. Cum enim ibi longius spatium, quam durationem parvuli cornu, connotet & resolvat tres annos cum semi in dies MCCLX. protrahit ad mensem expectationem nonnullorum, scilicet ad dies MCCXC. qui continent XLIII. menses annorum Chaldaicorum, & ultra illam extendit ad dies MCCCXXXV. qui continent XLIV. menses cum semi, calculum Chaldaicum ubique accuratè consequens; unde etiam ex vestris plerique collegerunt usque ad vestram restitutionem integram XLV. annos intercessuros, æque ac inter Exodum & primum annum quo terram vestri patres plenè

possederunt. Age igitur ex annis MCCLX. Julianis ceu solaribus deducite quinque dies & quinque horas cum 48. minutis, &c. per annos singulos; & habebitis annum futuri excidii Romæ, atque adeo adventus Messiaë, scilicet anno MDCCXX. M. Martio apud Daniele præfixum & designatum. Nihil dubii superest 1. quidem quia Augustulo in exilium pulso anno CCCCLXXVI. Romanum imperium sub Augustorum nomine finem revera habuit, 2. quia tum decem regnorum numerus completus fuit, Odoacro titulum Regis Italiaë arripiente, quæ res non parvi est momenti, ubi de cornuum numero prophetiæ verba intelligenda sunt.

Vultis vobis probem ex alio loco Danielis rem ita futuram, & huic anno MDCCXX. Messiaë adventum fuisse affixum. Nostis Danielis cap. 8. memorari MMCCC. dies. Vestri communi consensu hunc numerum dierum pro annorum numero usurpari statuunt, & post hunc annorum MMCCC. fluxum Sanctuarium esse repurgandum statuunt. Jam igitur à tertio Balthazaris anno compute MMCCC. annos Chaldaicos, qui sunt CCC LX dierum, & incidet finis illorum annorum in annum Jesu Christi MDCCXVI. 30. Septembris computando annum tertium Balthazaris à mense Tisri quod vestri in Thatmude probant.

probant. Nam annus tertius Balthazaris incidit in annum solarem ceu Julianum DLIII. ante Christum, à quo ad Christi annum MDCCXVI. inclusivè sunt anni MMCCC. Chaldaici, qui sunt æquales MMCCCLXX. solaribus annis, cum XLVI. diebus, cujus summae jam effluxerunt anni Chaldaici MMCC LI. hoc anno Christi MDCXCVIII. quo vos alloquor, & supersunt tantum octodecim, quibus effluxis Sanctuarium esse repurgandum & jamjam Messiam venturum utriusque calculi mirus consensus invicte probat.

Duo sunt quæ novi in hac computatione vobis motura esse scrupulum: Scilicet, vestri chronologi à nobis dissentiunt mirum quantum circa numerum annorum qui fluxerunt à tertio anno Balthazaris ad primum annum æræ Christianæ. Numerum annorum ita contraxerunt, ut ab anno tertio Balthazaris quem computant annum mundi MMM CCCLXXXIX. ad Christi natalem annum, quem connectunt cum anno mundi MMM DCCLXI. non numerant nisi annos CCC LXII. Quin alii ab hac summa detrahunt numerum annorum LIII.

Verum dicam libere, 1. Ex vestris plerisque, & potissimum antiquiores Talmudici, ac si sequerentur Danielis librum de Regibus Persiæ agentem, cap. XI. 2. nonnisi quæ-

tuor Reges Persiæ agnoscunt, sic R. Saadias, in quo vehementer illos hallucinari ex vestris nonnulli scriptores fatentur, qualis est R. Azarias de Rubeis in *Meor Enaim*, nam vel septem nomine & gestis diversos ipsa Scriptura sacra memorat. 2. His quatuor Regibus nonnisi annos regni LII. tribuunt, post quos Alexandrum Persiæ imperium evertisse volunt. 3. Circa Christi natalem miserè inter se divisi sunt, nec quid certi habent. Jam vero illorum error in hoc triplici articulo ita manifestus est, ut si illi hæreant, totam historiam falsam esse necesse sit. Et quid de historia exotica loquor, cum vel Josephus vester qui stante templo secundo vixit, & illo everso scripsit, à primo Cyri ad primum Antiochi Eupatoris qui successit Antiocho Epiphani numeret annos CCCC LXVI.

Atque equidem non modo historici exotici & Josephus vester, sed & Astronomorum observationes rejiciendæ sunt ut vanæ ab iis qui vestrorum sequuntur chronologiam, cum Ptolomæus astronomorum princeps & ethnicus à primo Cyri ad secundum Vespasiani, per ecclipses quæ distantiam temporum invictè demonstrant, probaverit fluxisse annos DCXIV. Id cum sit etiam nunc demonstrabile, videtis nil posse objici illis qui temporum

rum fluxus mensuram ab historicis profanis repetunt, qui XIV. Reges Persiæ aut tyrannos ad Alexandrum agnoscunt, qui Persas per annos CCIV. usque ad pugnam Alexandri ad Issum volunt regnasse, qui ab hac Alexandri victoria ad Christi natalem computant annos CCCXXXIII. & sic invictè colligunt ab anno tertio Balthazaris, qui per annos XVII. regnavit ad Christi natalem fluxisse annos DLIII. Hæc cum dixissem illis canonem Ptolemæi obtuli, ex quo de rerum veritate possent judicare.

Alter vobis forsan orietur scrupulus circa oraculum de MMCCC. diebus ex Dan. 8. nec enim hæ duæ annorum summæ in eundem (quod decuisse videtur) cadunt terminum. Quare his addere aliquid debeo quod vobis jam ante suggesti. Fatentur vestri Danielis VIII. capite memoratos MMCCC dies annos designare. Volunt itidem vestri purificationem Sanctuarii, de qua Angelus loquitur, per adventum Messiae futuram. Hinc sequitur terminum adventui Messiae & purificationi Sanctuarii non esse eundem, sed purificationem Sanctuarii aliquo intervallo adventum Messiae esse præcessuram. Jam autem si vestra chronologia vera sit hæc omnia funditus corruunt. Nam cum adventus Messiae contingere debeat post annos MCCLX. à
divi-

divisione Romani imperii in decem regna, & ortu parvuli cornu, ex Danielis cap. VII. quo tempore, secundum vestros, debet ista contingere purgatio Sanctuarii. Ex vestra chronologia quæ est fere CLXXX. annis brevior quam oportuit, hæc purgatio non potest contingere nisi circiter CLXXX. annis à Messiae adventu; quod cum sit absurdissimum, in quem errorem chronologia vestra vos ducat, sat potestis deprehendere.

Ita sit, inquietis forsan, verum nec ex oraculo Danielis cap. 8. aliquid possum colligere quod meam causam juvet, quippe cum ex duobus oraculis unum; scil. Dan. 8. præponat purgationem Sanctuarii excisioni ultimarum partium Romani imperii id est Romæ incendio, quod defigitur in anno MDCXX. Hanc sane objectionem prævidi, & facile solvo secundum Danielis oracula. Certum est apud vos Michaellem vestri populi non esse menturum nisi exciso parvulo cornu. Vobis aliunde creditur Sanctuarium vestrum à Messia esse extruendum. Unde invictè sequitur non de vestro Sanctuario agi, sed de Ecclesia Christiana, in qua, ut ex Paulo novimus, homo peccati sessurus ac si Deus esset & à Messia flatu oris sui est destruendus, juxta Isaiaë oraculum cap. XI. 4. Videte autem quam consentaneè oraculorum ordini chronologico

nologico nostri constituent Messiaæ adventum in templum Secundum. Dixit Malachias venturum Messiam in suum Templum, quod nos ad secundum templum referimus, quo stante loquebatur Malachias. Vos de Tertio templo vultis id esse intelligendum, ne de Messia nostro id possit intelligi. Atenim quomodo id unquam impleri poterit, si non nisi sat diu ex vestris principiis post Messiaæ adventum Templum tertio à Messia debeat reædificari. Sed de hoc argumento jam vobiscum non libet altercari, & hoc secundo argumento ex Dan. 8. circa MMCCC. dies facile carere potest mea demonstratio. Tum subjeci,

Arbitror vos, viri eruditi, non alium mihi moturos esse scrupulum, cur, scilicet, cum hac computatione eorum quæ vobis proposui supposita, veritas tam vobis clara & manifesta videri possit, non ita manifesta aliis facta sit. Vos æquiores & prudentiores arbitror, quam ut aliquid veritati decedere per hunc scrupulum pronuntietis. Qui chronologiam non exactè colunt eos in suis hypothesebus & explicationibus ab invicem abire necesse est. Doctrina temporum his ultimis temporibus studio virorum magnorum & opera Canonis Ptolemei ita illustrata est, ut jam sit pueris facile ea quæ superioribus seculis

lis in tenebris jacuerunt distinguere. In lucem revocatæ sunt variæ nationum æræ, quibus, quia fuerant pene neglectæ, vix uti quis potuit ad temporum rationes componendas, & cum sacra historia conciliandas; adeo ut illum in meridiana luce palpare necesse sit, qui absque illarum auxilio de temporibus judicare velit, ille contra è tenebris lucem possit videre erumpentem, qui illas adhibuerit.

His dictis, quæ placidè ab iis audita sunt, reposuerunt illi, se attentè singula excepisse, rem sibi planè novam accuratius expendendam esse, quod ut possent faciliùs, illis consensum antiquitatis exposui circa annum Chaldeorum; eodem tempore illis significans me eadem ratione, qua Messix ultimum adventum certo tempori affixum fuisse ex oraculo Danielis probaveram, probare posse certum terminum fixum primo Messix adventui, unde nostra de Jesu vero Messia fides ineluctabili argumento confirmaretur. Ac illos quidem hortatus sum ut in hunc de primo Messix adventu, æque ac in articulum de secundo inquirerent, & in illa inquisitione meam, quo vellent tempore, operam obtuli. Post hæc discesserunt, sed video illos in suis præjudiciis hærare, nec enim ad me, quod fuerant polliciti, postea illi redierunt.

EPISTOLA

AD

K. JACOBUM PH.

DE

LXX. HEBDOMADIBUS.

ISAACI Lupereii Apologiam adversus quemdam ex Judæo Monachum Hispanensem attentè legi, & cum illius methodum in interpretando oraculo de LXX. hebdomadibus Danielis, cap. IX. memoratis, tuo suffragio comprobaveris, quid de illa sentiam ad te jam scribere operæ pretium putavi. Nolo quæ ille aut super hujus oraculi translatione adversus Monachum Hispanum differit, aut quæ circa alia oracula adversus Christianos disputat, expendere. Hæc ut præstarem longiori mihi esset opus otio,

otio, quam quo nunc fruor, & alias illa licebit, vero sensu oraculi de LXX. hebdomadibus semel constituto, ad examen revocare.

Cum uterque hebraicè calleamus, nobis circa versiones haud multum est laborandum. Unum est de quo nobis convenit, scilicet LXX. hebdomadas non dierum sed annorum hebdomadas designare; atque adeo hunc numerum significare annos CCCCXC. In cæteris capitibus à vestris multum dissentimus.

1. Vestri jam fere consentiunt ea sex beneficia quæ v. 24. enumerantur genti vestra non obventura nisi per adventum Messiae quem per tot secula expectatis, atque adeo multis seculis post lapsum harum LXX. hebdomadam.

2. Vultis initium harum LXX. hebdomadam repetendum esse ab XI. anno Sedeciae quo primum templum fuit incensum, & illarum finem poni in eo anno quo Templum Secundum à Tito fuit dirutum.

3. Vultis duos unctos aut Messias hic supponi ab Angelo; Unum, qualiscunque ille sit, ceu Zorobabel, ceu Josue, ceu Cyrus, qui post VII. hebdomadas, id est XLIX. annos ab excidio Primi Templi, fuit appariturus; Secundum qui ante finem horum CCCCXC. annorum fuit excindendus; qualis ille sit vestri certant inter se.

4. Vult

4. Vultis has LXX. hebdomadas ab Angelo in tres partes ita fuisse divisas, ut prioris Uncti aut Messiae adventus futurus fuerit post XLIX. annos, Secundi excisio post hebdomadas LXII. seu annos 434. contingerit. Abhinc, secundum vos, 1. pacis oblatio vestris à Romanis facta, 2. jugis sacrificii abolitio, 3. templi incendium; hæc tria intra septennii tempus, quod ultimam harum 70. hebdomadam vobis constituit.

Operam omnino ludere videar in hac Dissertatione, si vobis concedam, eam quam sequimini chronologiam esse genuinam. Illâ admittâ, fateor, hoc Danielis oraculum ad primum Messiae nostri adventum comprobandum non posse à me adhiberi. Verum si hæc vestra chronologia comperiatur à veritate aliena, & ad veritatem obscurandam excogitata, videris tu qua alia ratione hoc tam lucidum oraculum de primo Messiae adventu à vestris possit eludi. Omnino enimprehendes fere totam Lupercii & aliorum explicationem huic falsæ chronologiæ inædificari.

Cum igitur apud me constet, nisi exactè temporis mensura inter primi & secundi templi excidia rectè constituatur, vix fieri posse ut à sententia vestra vos depellam, aut meam oraculi Danielitici interpretationem vo-

bis approbem ; omnino nobis prima inquisitio esse debet cui chronologiæ fides sit habenda, quoad intervallum inter hæc duo excidia, an nostræ, qui Ptolemæi Canonem sequimur, an vestræ, qui sequimini auctoritatem chronici vestri Seder Olam Rabba, quem à R. Jose ben Chalpata, Ptolemæo aliquot annis Juniore scriptum plerique jactatis. Jam autem cum Ptolemæus fuerit Ethnicus religionis, & Mathematicorum princeps, quæ scientia ad chronologiæ certitudinem constituendam summè est necessaria, pronuntio Ptolemæo longè magis esse fidendum in ea quæstione, quàm R. Jose, etiamsi verus esset author chronici Seder Olam, quod falsum esse postea comprobabo.

Ut de re tota melius judicium possis ferre, primum hic appono tibi Canonem chronologicum Ptolemæi, qui Alexandriæ sub Hadriano & sub Antonino Imperatoribus floruit, id est septuaginta annis ab excidio templi ; quem Canonem temporum ut melius intelligas, hæc pauca annotare lubet. 1. Hunc canonem à Ptolemæo ad id fuisse adornatum, ut distantiam temporum certò & Astronomicis demonstrationibus fulciret. Atque adeo illum non curasse eos Persiæ tyrannos qui paucis aliquot mensibus regnarunt suo canoni inserere, sed illorum tyrannorum
inclu-

inclusisse in annis Regum aliorum. 2. Licet ille non exactè eadem nomina Assyriæ ac Chaldeæ principum referat, quæ extant in codicibus sacris, tamen tempora apprime congruere, si quis illa accuratè expendat. Potest quis id experiri quoad distantiam quæ est inter Merodac Baladan, & XI. Sedeciæ, sic quoad distantiam inter Assaraddinum & XI. Sedeciæ, sic quoad distantiam inter XIX. Nobocolassari, qui est illi Nebucadnezar, & tertium annum Cyri, sic quoad distantiam inter XIX. annum Nabocolassari & secundum Darii primi, quo templum reædificari cœptum est. 3. Patet Ptolemæum ita considerasse Cyrum, ut monarchiæ Persicæ fundatorem ut illi duos Darii Medi annos ascribat. Constat enim ex Xenophonte Cyrum post Cambyxis, patris sui, & Darii Medi, soceri, fata, tantum per septem annos regnasse. 4. Ptolemæum in *Almagesto* per solis & lunæ ecclipses plerorumque horum regum quorum in *Canone* meminit, distantiam ita comprobasse, ut rem aliter fuisse impossibile sit. 5. Ptolemæi calculum exactè consentire non modo cum testimonio *Scripturæ sacræ* ante Cyrum, sed etiam cum testimonio *Scriptorum antiquorum* cujuslibet fere gentis & ætatis, circa ea quæ post Cyrum gesta sunt. 6. Ptolemæi calculum probari non modo ex iis

Scriptoribus qui res ad æram Nabonassari exegerunt, sed pleraque confirmari ab iis qui ad annos Romæ conditæ, aut ad annos Olympiadum calculos suos deduxerunt. 7. Hanc Nabonassari æram ad hunc usque diem usurpari apud Persas in Diariis civium, licet gens, ex quo Muhammedis religionem amplexa est, formam annorum Turcicorum observet, annos suos ab Hegira Muhammedis computando.

Denique, 8. Jam frustra sudasse viros mag-nos & historicæ rei peritissimos, ut in illo Canone Ptolemæi nævum aliquem deprehen-derent, nec adhuc in illo aliquid circa tem-pora peccatum potuisse illos deprehendere.

Regula temporum Ptolemæi.

Assyriorum & Medorum.

Nabonassari	14	14
Nadii	2	16
Chinziri & Pori	5	21
Jugæi	5	26
Mardocéphadi (<i>ant Merodac Baladan</i>)	12	38
Arkiani	5	43
<i>Interregni 1.</i>	2	45
Belibi	3	48
Apronadii	6	54
		Rige-

De LXX. Hebdomadibus.

41

Rigebeli	1	55
Messeffimordaci	4	59
Interregni II.	8	67
Affaradini	13	80
Saosduchei	20	100
Chyniladani	22	122
Nabopolassari	21	143
Nabocolassari (aut Nabucodnozori)	43	186
Ilvarodami	2	188
Niricassolassari	4	192
Nabonadii (aut Bathassaris)	17	209

Persarum Regum.

Cyri	9	218
Cambyfis	8	226
Darii I.	36	262
Xerxis	21	283
Artaxerxis I.	41	324
Darii II.	19	343
Artaxerxis II.	46	389
Ochi	21	410
Arofti	2	412
Darii III.	4	416

Græcorum Regum.

Annæ

Philippi.

Alexandri	8	424	4
Philippi Aridæi	7	431	7
Alexandri Aegi	12	443	19

E 3

Ægypti

Ægyptiorum.

Ptolemæi Lagi	20	463	39
Ptol. Philadelphi	38	501	77
Ptol. Evergetis I.	25	526	102
Ptol. Philopatoris	17	543	119
Ptol. Epiphanis	24	567	143
Ptol. Philometoris	35	602	178
Ptol. Evergetis II.	29	631	207
Ptol. Soteris	36	667	243
Dionysii	29	696	272
Cleopatraræ	22	718	294

Romanorum.

Augusti	43	761	337
Tiberii	22	783	359
Caii	4	787	363
Claudii	14	801	377
Neronis	14	815	391
Vespasiani	10	825	401
Titii	3	828	404
Domitiani	15	843	419
Nervæ	1	844	420
Trajani	19	863	439
Adriani	21	884	460
Antonini	23	907	483

Hic

Hic est celebris ille Canon Ptolemæi, Astronomorum principis, ex quo iudicium ferimus de vera distantia inter templi primi excidium, quod contigit anno XIX. Nebucadnezaris, & secundi excidium, quod contigit anno II. Vespasiani, unde patet à primo ad secundum excidium fluxisse annos 655. non 490. ut vulgo statuunt vestri, & regnum Persiæ non solis 52. annis stetisse sub quatuor regibus, sed sub decem regibus, & quatuor tyrannis, quorum tyrannorum nullus per annum duravit, & sic stetisse per annos 204. usque ad Alexandri pugnam ad Issum, à quo tempore Alexandri monarchiam computat Ptolemæus. Quo tempore floruerit ille Ptolemæus, nim. sub Hadriano, notavit R. Abraham ben Dior in Kabala. Denique duo à te notata velim, 1. non tam hunc Canonem temporum à Ptolemæo proprio studio fuisse concinnatum, quam ab ipso continuatum ad sua usque tempora. Quis enim illi integram à Nabonassari ævo seriem & exactam Regum Chaldeæ & Assyriæ subministrasset, nisi hunc canonem temporum prius Chaldeæ regno stante, & postea à Persis everso, exaratum & continuatum à Scriptoribus superioris ævi, accepisset, suo tempore etiam continuandum? Id eo magis asserere fas est quod cum illius canonis præcipuus fuerit usus inter

ter Genethliacos, & ad eorum artem juven-
dam videatur esse comparatus, quæ sub
Chaldæis, ut ex Daniele patet, primum lo-
cum obtinuit, nec postea Persis minus excul-
ta est, fieri haud potuerit quin chronologiæ
leges ad ultimam usque præcisionem expres-
serit, quod etiam ex Astronomicis demon-
strationibus in Almagesto suo comprobavit.

Indignari vos novi quod chronologiam vo-
bis plane ignotam nunc obtrudamus, ac pla-
ne contrariam illi qua putatis majores vestros
fuisse usos à tempore Imperatoris Hadriani.
Quippe ex Seder Olam Rabba pro certo ha-
betis ab excidio primi templi ad excidium
secundi fluxisse tantum 490. annos. Omnia
vestra calendaria sic habent hebraicè, hispa-
nicè, italicè, aut aliis linguis scripta, idque
ex autoritate Seder Olam, quam putatis ag-
nosci à Talmudicis. Nonnisi hunc annorum
numerum agnoscunt inter utrumque excidi-
um. Si quid sit litis inter vos ad hunc nu-
merum annorum, de qua variè judicant qui
de annis Semitæ scribunt, & quam conciliare
studuit R. Levi ben Chaviv in suis Quæst.
& Resp. illud discrimen nonnisi ad tres an-
nos assurgit.

Ac ego quidem sæpe tentavi, num vestri
possent in viam reduci, ac authoritati Josephi
cedere, qui cum vestras antiquitates scripse-
rit

rit paulo post templum secundum eversum, & ante vestrum R. Jose floruit, & cum multis nominibus superavit. Verum Josephum profundè ignoratis plerique, licet illum Menasseh ben Israel q. 36. in Exod. magnæ authoritatis & fidei historiographum agnoscat, quo etiam nomine illum multum laudat R. Jacob ben Amram in Porta veritatis. Illius opera, jam ante XII. secula latinè versa, rogavi ut consuleres super eo intervallo, & videres quam vobis sit contrarius. Secundum enim templum non per 420. stetit, (ex Josepho qui illius vidit excidium) sed per annos 639. dies 45. stetit. Atque hinc invictè sequitur illud quod vulgo statuitis, monarchiam Persarum non stetisse nisi per 52. annos, esse absurdissimum, & ex profunda historiarum mundi ignoratione originem habere.

Certè apud vestros magnam fuisse historiæ mundi ignorationem, haud frustra suspicabuntur, qui tantum discrimen inter vestros observabunt. Ad Christum fluxerunt ex Mose Gerundensi anni 4058. ex Ralbag in Dan. 12. anni 3786. ex R. Naasson in libro de Cyclo Paschali, anni 3740. Thalmudici illum volunt passum anno 3784. Vestri chronologi recentiores illum natum volunt anno 3760.

Vobis

Vobis solemne est Samaritanos meritò contemnere ut Religionis vestræ corruptores & apostatas. Verum vel in eo articulo vobis longè sunt potiores. Nam ab ingressu Patrum vestrorum in Canaan numerant 3335. annos, quod secundum vestram de monarchia Persiæ, per solos LII. annos stante, sententiam est absurdissimum, sed nostram sententiam supra expositam mirè confirmat.

Equidem si æram à creatione mundi, antequam sub Persarum dominio agerent patres vestri, vestra gens habuisset, magnum & pene legitimum esset vestrum, adversus historicos profanos præjudicium super duratione monarchiæ Persarum. Verum nosti eam à creatione mundi annos computandi rationem vix ante sexcentos annos apud vestros obtinuisse. Ante vestrorum regum tempora numerastis annos à vestrorum patrum exitu ex Ægypto. Sub regibus per vestrorum regum annos numerastis. In captivitate per annos regum Chaldeæ, tum per annos regum Persiæ. Ubi Persiæ regnum eversum fuit ab Alexandro; saltem ex quo Seleucidæ in vos obtinuerunt imperium, ex illorum annis pependit vestra computatio, quod ex libris Machabæorum discimus. Per sacerdotum aut Asmoneorum annos postea computastis, tum per annos regni Herodis, & illius successorum.

Post-

Postquam à Romanis vestrum dirutum est templum, tum passim usi estis æra Græcorum ut videre est apud Maymonidem de Semita & Jubileo c. X. ea tamen uno anno curtiori, quam quæ prius ante excisum templum inter vestros obtinebat in Judæa, unde patet vos Ptolemæi computum secutos quem in Ægypto usurpabant.

Si post Nehemiæ tempora aliquem scriptorem sacrum haberetis, qui tempora regum mundi sub quibus egistis usque ad excidium templi secundi descripsisset; imo si aliquem inter vos scriptorem haberetis quem possetis omnium ethnicorum consensui de duratione regni Persiæ opponere, magnum nobis injiceretis scrupulum. Verum res planè absurda sit, si authoritati eorum qui res Persarum accuratè narrarunt durante Persarum regno, quales fuerunt Herodotus, Ctesias, Xenophon, quorum adhuc libri extant, & qui gesta horum regum describunt ut testes oculati, aut qui saltem rebus gestis fuerunt suppres, illos anteponamus qui ex scripturæ aliquot locis, malè intellectis, nobis successionem regum Persiæ post 1400. annos reparare aggrediuntur.

Omnino res ita se habet inter vos. Ex Danielis XI. 2. non bene intellecto, vestri post excidium Hierosolymæ sat diu con-
cerunt

cerunt quatuor tantum fore Persarum reges, & sic ad Darii ultimi cum Alexandro pugnas & strages Persarum in sua regione ea retulistis quæ ad Xerxis transitum in Græciam & cladem quam ibi passus est spectant, ut evidenter patet ex ipso Daniele cap. VIII. 5. quem locum vos ipsi de Alexandro intelligitis.

Postquam sub Græcorum monarchia egerunt, patres vestri secuti sunt æram Seleucidarum, qua ante hos 600. annos adhuc utebantur, teste Maymonide. Tum quia videbatur nullo contradicente oraculum Danielis IX. de LXX. hebdomadibus ad excidium templi sub Tito extendi, & designare annorum 490. curriculum, hinc illis omnino necesse fuit ad prius excidium revocare principium LXX. hebdomadum, ut in secundo illius excidio ultimum septuagesimæ hebdomadis annum invenirent, quod tamen non omnibus vestris placuisse ex Saadia potes intelligere, qui illam hebdomadam ultimam usque ad Hadriani Imperatoris tempora extendit.

Omnes historiæ ante Christianorum ortum clamant 14 fuisse reges Persiæ, qui ultra 200. annos regnarunt. Id Græci qui Persas vicerunt, Themistocle duce, & cujus memoriam victoriæ annua pugna Gallorum celebrabant,
diem

diem victoriæ notantes Ælian. lib. 2. c. 25. & 28. id Romani, id Ægyptii scribunt, eorum gesta describunt exactè, & tamen nos jubetis credere ex loco Danielis, malè intellecto, non fuisse nisi quatuor reges Persiæ, ut scilicet fidem vestris Rabinis accommodemus qui plusquam 1400 annis post Persiæ regnum extinctum floruerunt, & qui in historiis mundi planè fuerunt hospites.

Duo sunt quæ illis Magistris, quorum sequimini auctoritatem, omne pondus in iudicando detrahunt. Unum est quod facillimum sit illos refellere; quod ex vestris commentatoribus fecerunt viri eruditissimi, demonstrando ex ipso codice sacro apparere fuisse septem reges in Persia, unde patet illos vel in ipso Scripturæ excutiendo codice non fuisse admodum diligentes. Res est tam manifesta, ut R. Azarias de Rubeis in *Meor Enaim* illam confessus sit. Atque equidem si quis seriem Sacerdotum summorum qui à Josue filio Jotzedec, durante monarchia Persarum, ministerio sacro functi sunt numerum & annos inire velit, haud aliter poterit iudicare. Horum nomina, numerum & annos exhibet Josephus in suis antiquitatibus, ipse sacerdos, & qui septingentis fere annis vixit ante Talmudicos, quorum opus nonnisi sub Isdegerde, Persiæ regum ultimo, obsignatum est.

Alterum est historiam regni Persiæ non modo fide historicorum cujussibet ævi & gentis niti, sed observationibus astronomicis omnium gentium, quas non modo Ptolemæus, Hadriano imperante, suo comprobavit calculo, sed quas ad hunc usque diem veras vel ipsi inspectis tabulis astronomicis potestis comprobare. Cum illi esset animus constituere & continuare ad sua usque tempora Canonem mathematicum, ex quo de temporum scientia possent omnes certo pronuntiare, operosè collexit narrationes historicorum qui retulerunt Eclipses Solis aut Lunæ tali anno, mense, die, & hora, talis Chaldæorum aut Ægypti Persiæ principis contigisse, ut veram temporum distantiam, & vera intervalla temporum deprehenderet. Extat hic Canon mathematicus, extat calculatio astronomica singulorum harum eclypseon, in ipsius Almagesto, quem vestri astronomi passim sequuntur. Quilibet vestrum ad examen illas Eclipses iterum potest revocare. De nostris controversiis haud cogitabat ille Ptolemæus ethnicus. De Judæorum præjudiciis circa numerum regum Persiæ nil suspicari potuit, cum multis ante Talmudicos seculis vixerit.

Jam vero ex illius demonstrationibus invictè patet, 1. ab everso priori templo ad edictum

dictum Cyri non esse nisi 50. annos. Ab edicto Cyri ad devictum ab Alexandro Darium prope flumen Issi fluxisse annos 204. Ab hoc anno, quo Darius victus est ad Issum, ad initium imperii Augusti, victa Cleopatra, fluxisse annos 302. Ab hoc primo Augusti ad secundum Vespasiani, quo secundum templum eversum est, fluxisse annos 101. unde invictè patet fluxisse non annos 490. à primo templo everso ad secundi excidium, ut vestri statuunt, sed annos fluxisse 655. Nabonassaræos Astronomicos, quos sequitur Ptolemæus, quibus singulis adjiciendi sunt quinque horæ cum 48. minutis & aliquot secundis, ut anno Juliano respondeant, quali jam utimur.

At enim, inquires, si hæc ita stant, quid fiet autoritate libri nostri Seder Olam Rabba, qui templi secundi excidio fuit suppar, quem nostri per tot secula ut fidum in chronologia ducem secuti sunt, quem Talmudistæ sequuntur, quem etiam in calculatione LXX. hebdomadarum exscribunt? Vis dicam liberè quid de hoc authore sentiam? Atque equidem nolo uti loco illius scriptoris quo exertè fatetur cap. 30. monarchiam Persiæ durasse per annos 250. Nam novi R. David Ganz pugnare hunc locum à scribis vestris fuisse corruptum, & legendum tantum 52. non 250.

Verum pugno 1. authorem libri Seder Olam Rabba non esse R. Jose, cujus fama inter vestros adeo est celebris, sed authorem qui post Talmud Babylonicum obsignatum floruit. 2. Illum non mereri fidem in iis quæ narrat extra codicem sacrum, quem aliquin sat operosè in chronologicam methodum digessit. 3. Nequidem illum fidem apud plerosque ex vestris in aliis obtinere aut olim obrinuisse

Non fuisse R. Jose hujus libri Seder Olam scriptorem, patet, quod ipsemet R. Jose laudatur passim, tanquam vir antiquior. Id videas passim in variis capitibus ubi super aliqua quæstione ipsius laudatur sententia.

2. Illius libri author videtur in historia Regum Græcorum penitus rudis fuisse, quod de R. Jose, qui secundo seculo scripsisse dicitur, minime licet suspicari. Vix eos possis cognoscere quos nominat, cum tamen illi fuerint apprimè celebres, ut discas ex libris Machabæorum, quorum primus in Judea, alter in Ægypto scriptus est 300. fere annis ante R. Jose. 3. Nil habet in modum historici de rebus Persarum, & Græcorum, & Romanorum in suo chronico, quod tamen ab illo debuit expectari. De temporibus Vespasiani, Titi, & Barcochba miserrimè scribit, quod de R. Jose qui fuit æqualis Barcochbæ
minimè

minimè cogitandum est. 4. Nullum scriptorem ex Judæis laudat qui ante ipsum de his rebus scripserit, adeo ut pateat hominem ea profundè ignorasse, quæ ad gentes Persicam, Græcam & Romanam spectabant, quod de R. Jose stultum sit imaginari.

Novitium esse hominem & qui post Talmud compilatum scripsit, varia sunt quæ persuadeant. Ac 1. quidem nusquam in Talmud Hierosolymitano laudatur illius opus super rebus chronologicis. 2. Nusquam in Talmud Babylonico laudatur.

Novi authorem Sepher Juchazin velle illius aliquid laudari in tractatu Nidda, sed si quis locum expendat sedulò, comperiet alium librum, qui jam non extat, ibi laudari. 3. Patet illum in chronologia sua juniorum Judæorum sensum fuisse secutum. Voluit primum Sabbaticum annum fuisse celebratum ab Israelitis anno 21. ab Exodo, & inde Jubileos ille computat. Jam vero Josephus statuit primum sabbaticum celebratum ann. 14. ab Exodo atque in eo illi consentiunt Samaritani quos ex Josepho patet Sabbaticos annos observasse æque ac Judæi fecerunt Alexandri Magni tempore, & qui Semitæ annos observant ad hunc usque diem. 2. Supponit annum 18. Josiæ fuisse Jubilæum quod Targhum non dissimulasset apud Ezechielem.

cap. 1. 3. Omnia sat intelligis in chronologia Judaica turbari quoad Semitas & Jubileos, si initia Semitarum loco moveantur. 4. Patet illum authorem Talmudicorum sensum secutum quoad durationem primi templi, quod vult stetisse per annos 410. cum ex vestris plerique in eo ipsum errasse agnoscant, & templum primum stetisse per annos 430. Tales sunt R. David Kimchi, & alii inter vos scripturæ commentatores eximii, qui erroris originem aperuerunt, ne jam de Josepho in Antiquitatibus loquar. 5. Patet illum pronuntiare templum secundum non stetisse nisi 420. annis, quod non potuit vel vestris persuadere, inter quos Ralbag in Daniele illi 427. annos assignat. 6. Illum patet in sensu scripturæ percipiendo non valde fuisse acutum. Non modo refert ille ad Nebucadnezarem locum qui habetur Is. 14. 19. cum ibi Propheta non de Nebucadnezare sed de Sennacheribo loquatur, teste R. Aben Esra, sed etiam tam dubio fundamento nixus, fabulatur Nebucadnezarem è tumulo ab Evilmerodaco extractum.

Hæc, ni fallor, hominem ex meris conjecturis ultimis temporibus scripsisse arguunt, nec scriptores ullos historiæ ex vestra gente fuisse secutum. Idque illi omnem auctoritatem adimit. Atque adeo apud vestros
qui

qui sunt paulo sapientiores non tanta est illius autoritas. Si tanta autoritate polluisset, dic mihi 1. quâ tantæ lites ortæ fuissent circa annum Jubilæi, an esset ille 50. distinctus, an vero ille esset primus sequentis Semitæ? 2. quâ incertus est annus Semitæ? quatuor enim anni illi assignantur à vestris authoribus, sique planè diversi, ut fusè refert R. Levi ben Chaviv. 3. quâ incertum est quo anno templum secundum fuerit à Romanis excisum? Hi enim illud anno 420. excisum, alii illud contigisse anno 421. cum tamen utrisque conveniat anno sequente semitam utrumque templum fuisse excisum. 4. quâ apud vos incertum est initium æræ Seleucidarum? Josephus cum primo Machabæorum illud conjicit in annum 312. ante annum 754. Romæ conditæ. Secundus Machabæorum ex Ptolemæorum more illum confert in annum 311. ante Christum. Vestri jam conjiciunt illud in annum 310. ante hunc annum 754.

5. Si expendas ea quæ habet R. Saadiah haggaon antiquissimus vestrorum commentatorum in Daniele, videbis aut illi ignotum fuisse librum Seder Olam, aut illi penitus contemptum. Quis tamen putet R. Saadium constanti vestrorum circa res chronologicas traditioni semet opposuisse, aut illam scienter contempsisse? Si compares
chro-

chronologiam R. David Ganz cum illis quæ passim habet author Seder Olam, videbis multa illi aliter narrari, quam fiunt ab auctore Seder Olam. Idem judicium comperies apud R. Azariam de Rubeis in *Meor Enaim*.

Quare si quæ illi authori tribuenda sit auctoritas, in eo constituenda est, ubi ex historicis sacris sua depromit, quamquam in illis sæpe peccet, ut in tempore regni Saulis, cui tantum duos annos tribuit. Ubi extra sacros scriptores agit, nihil illitribuendum esse pronuntio, tantum abest ut illius sententia circa durationem regni Persiæ, & intervallum inter primi & secundi templi excidium possit, aut ethnicorum qui res suo tempore gestas describunt, aut Josephi qui ad secundi excidii tempora scripsit testimonio, aut demonstrationibus astronomicis, quales habemus apud Ptolemæum, sexcentis annis quam fuerunt Talmudici antiquiorem, opponi atque præferri.

At enim, inquires, qualiscunque sit author, certum est illum sententiam vestræ gentis expressisse quoad Regum Persiæ numerum. Fateor illum Judæorum expressisse sententiam, sed juniorum, nec omnium. Deprehendo ex re probè considerata, fundum errorum quos vestri errarunt, existere

stere in Danielis XI. 2. ubi tres reges adhuc futuros in Persia dicitur; quæ verba intellexerunt, ac si quatuor tantum in universum futuri fuissent reges in Persia, quorum ultimus ab Alexandro fuerit debellandus. Hunc vestrorum errorem jam quinto seculo memoravit Hieronymus in Daniele. Hinc vestris & authori Seder Olam nata occasio tantum fuisse quatuor reges Persiæ arbitrandi. Hinc Assuerum voluerunt Darium, & quid non? omnes Artaxerxes dictos, & sic omnia confuderunt.

Verum 1. Non sic Josephus antiquior R. Jose. 2. Sex aut septem reges Persiæ memorati distinctè ab Esdra & aliis. 3. Assuerum post templum reparatum & urbem restauratam floruisse invictis argumentis probare possumus. 4. Illi juniores quos secutus est author libri Seder Olam post vestram chronologiam decurtatam floruerunt, & Talmud Babylonicum exscribunt. 5. Antiquiores Josepho scriptores, ut Diodorus Siculus lib. 1. de Ægyptiorum rebus agens, testatur Persas ab anno septimo Cambyſis, filii Cyri, Ægyptum subditam habuisse per annos 135. quo tempore Persarum jugum excussit Ægyptus. Unde patet illum regum Ægypti seriem ab Hecataeo habuisse qui sub Ptolemæis floruit. Fateor plura fabulosa habere
Dio-

Diodorum quoad antiquiores post Chamum Ægypti reges, sed non potuit hallucinari circa eos qui inferiori tempore regnarunt.

Unum est quod authoris libri Seder Olam authoritatem omnino pessundat. Scilicet falsum futurum oraculum Danielis cap. 7. de tribus lateribus ab Urso, qui Persas repræsentat, conterendis. Constat ex historia, Cambysem in Ægyptum irruisse, ibi Apin numen Ægyptiorum occidisse. Id testantur historici Ethnici, quo impleta sunt varia oracula prophetarum in Ægyptum, ut Isaïæ & Jeremiæ. Constat ex historia, Darium adversus Scythas bellum gessisse. Constat adversus Græcos Xerxem, Darii filium, Asiam penè omnem movisse, & Græciam mirè devastasse. Habemus testes, & tempora expeditionum, quas isti Reges susceperunt. Xerxis expeditio Græcorum animos adversus Persas excitavit, & cum Græci tot strages quas passi erant ulcisci cuperent, tandem id, Alexandro duce, factum, ut omnis clamat historia profana. Jam vide, si ad Darium, ultimum regum Persiæ, ea referas quæ de quarto rege Persiæ dicuntur, ut fecit author Seder Olam post alios ex vestris, omnino hoc Danielis oraculum pro falso habendum est. Falsum est enim in Occidentem ingruisse Darium. Imo juxta oraculum aliud, quod

vos non advertistis, irruit in illum Alexander in Asiam transiens, nec Darius è suo dominio discessit, sed intra sui imperii fines remansit, ac ibi tribus pugnis ab Alexandro fuit contritus & conculcatus, juxta oraculum Danielis cap. 8. v. 6, 7. Patet igitur authorem Seder Olam absurdè ad Darium III. ultimum Persiæ regem, ea retulisse, quæ multis annis antiquiora ad Xerxem, Darii I. filium, fuerunt referenda. Sic ex crassa ignorantia rerum gestarum à Persiæ regibus oraculorum fidem elevavit & suam auctoritatem prosti-
tuit.

Denique me non immerito patebit huic libro Seder Olam Rabba novitatis notam irruere, si attendas ad ea quæ habet author libri Shalsheteth hakabala. fol. 39. col. 2. ubi distinctè docet illius Seder Olam authorem fuisse eodem tempore quo R. Chasda, & licet nomen celaverit, tamen scripto suo tempus adscripsisse, scilicet annum 1053. à templi secundi excidio.

Haftenus ut vides circa authorem libri Seder Olam, varia attuli, quæ apud æquos rerum æstimatores illius fidem prorsus labefactant. Unum addo quod solum rem possit decidere, & quod nostræ chronologiæ fidem; imo Ptolemaicarum demonstrationum auctoritatem extra omnem falsitatis aleam & suspicionem

picionem constituit. Illa est Angeli auctoritas apud Daniele cap. VII. v. 12. ubi de duratione trium priorum regnorum agitur. Dicitur illis vitam concessam ad *tempus & tempus*. Ex capite eodem patet durationem parvi cornu fore per *tempus, tempora, & dimidium temporis*. Ex vestris absurdi sunt qui putant tempus designare 400. annos. Nam cum constet 2300. dies & noctes usque ad templum expiatum, Dan. 8. expirare ante 1290. annos memoratos Dan. 12. & 1335. dies quos perfectæ liberationi vestræ tribuit propheta, sequitur numerum annorum qui exprimitur per *tempus, tempora, & dimidium temporis*, non esse tantum, quantus est numerus annorum 1290. sed verè esse numerum annorum 1260. Nam si hic numerus temporis, temporum, & dimidii temporis esset annorum 1400. à divisione Romani imperii in decem regna, quod factum anno 476. tum extenderetur totis 140. annis ultra numerum 2300. annorum à tertio Balthazaris.

Hoc semel posito, manifestum est *tempus & tempus*, quod assignatur durationi trium regnorum, Babylonici, Persici, & Græci, significare annos 720. id est 720. dies propheticos. Jam vero calculum ini secundum chronologiam vestram, & hoc aut te penitus latebit, aut illud falsum debes pronuntiare.

Sume

Sume porro canonem Ptolemæi, & à primo Nabonassari anno, qui contra Assyrios insurgens cum Medis, ut ferebant oracula sacra, Chaldaicum fundavit imperium, usque ad illum annum quo Cleopatra semet Antonio tradidit cum regno suo, quod contigit anno 41. ante Christum, & videbis esse præcisè annos 720. ab Angelo designatos pro duratione horum trium regnorum. Hanc Epocham fini regni Ægypti assignare necesse est, non vero in Cleopatrarum morte, quia nimirum ab hoc anno Antonius, Triumvir, tam absoluto in Ægyptum imperio usus est, ut etiam Alexandria devictis Armenis de eorum Rege triumphaverit. Quid quod jam antea tum Ægypti provincias, tum alias regiones inter Cleopatrarum liberos, pro summo imperio, dividerat? Vides ut Deus per astrorum motus quos Ethnicus, atque adeo non suspectus homo, observavit, & per prophetiam quam habetis in manibus, nostram chronologiam veram & sinceram esse demonstrat, & vestram confundat atque pessumdet.

Verum his ita demonstratis, quæ chronologiæ vestræ immanem errorem oculis subjiciunt, ad ipsum oraculum accedam. Absurdè iterum agam, si quæ sex beneficia genti vestræ promittuntur commate 24. illa non nisi post LXX. hebdomadam lapsum obven-

tura concederem. Itaque ab hujus articuli confutatione mihi omnino debet esse disputationis initium.

Jam autem hæc vestrorum sententia quæ primum videtur à Rabbi Salomone Jarchi distinctius proposita, tam abnormis est, ut merè videatur inventa ad eludendam objectionem quam Christiani adversus vestros ex hoc oraculo intorquent. Dubitat Aben Esra an benedictiones, an minæ, hoc commate Danielis IX. 24. describantur. Verum si benedictiones, si minæ exprimantur, luce clarius est illas debuisse suum complementum nancisci intra LXX. hebdomadas. Cur igitur hic Rabbi Salomon, aut Lupercius, aut alii, illarum complementum futurum esse tantum post elapsas illas LXX. hebdomadas pronuntiant? An hæc est methodus Spiritus S. ut dum bona prædicit, ceu mala, ac illorum eventui terminum præfigit determinatum, illa nonnisi multis seculis post lapsum hujus termini debuerint evenire? Annon illo ipso die post annos CCCCXXX. ut notavit Moses Exodi cap. XII. 41, 42. exiit Israel ex Ægypto? Annon intra LXV. annos, ex Isaia cap. 8. desit regnum Ephraimi? Itaque vestri ex præjudiciis miserè torquent oraculum, i. quidem dubitant cum Aben Esra num benedictiones contineat, aut maledictiones, per quas

quas ad conversionem tandem aliquando deducamini. 2. Dum negant hoc, quicquid demum fuerit, illis non debuisse contingere, nisi post CCCCXC. annos elapsos.

Credo ex eodem fonte ortum, quod putent nonnulli ex vestris, valde incertum esse, num de Semitis LXX. num vero de Jubilæis, hæ LXX. hebdomades sint intelligendæ. Id refert Bartolocci in bibliotheca. Fateor tamen me nunquam in tam insulsum hominem ex vestris incidisse, qui hac ratione philosopharetur.

Certè si quis hoc comma 24. Danielis IX. cap. absque præjudicio legat, 1. fatebitur in illo eximias genti Judaicæ promitti benedictiones, quæ sunt, consummatio prævaricationis, finis peccati, deletio iniquitatis, adductio justitiæ sempiternæ, complementum visionis & prophetiæ, & unctio Sancti Sanctorum,

2. Necessariò colliget fore ut hæ benedictiones Judaicæ genti contingere debuerint ante hunc LXX. hebdomadum terminum elapsum. Alioquin quid hæ benedictiones cum hoc LXX. hebdomadum termino commune habuerunt, ut illo includerentur?

3. Hoc semel posito concludet hæc beneficia genti Judaicæ intra hunc terminum fuisse conferenda per Messiam, cujus adventui hic certus præfigitur terminus. G 2. Om.

Omnino, si quis rem attentè expendat, patet vestros juniores magistros ad sententiam Rabbi Salomonis confugisse, ut argumentum nostrum ex hoc oraculo eluderent. Nam 1. vel ipsi Talmudici fatentur omnes terminos Messiae adventui præfixos jamdiu elapsos fuisse. Quinam sunt autem illi termini, nisi 1. cessatio sceptri & legislatoris in Juda, quæ contigit dum Herodes Magnus sub quo noster Jesus natus est, Judææ regnum, Romanorum adjutus opera, occupavit. 2. Terminus LXX. hebdomadum qui jamdiu elapsus est, quocunque demum modo illum computetis.

3. Quasi ex desperatione in ea eruperunt verba, Crepet ille medius qui tempora computat quoad Messiae adventum.

4. Fatentur Messiae adventum dilatum fuisse ob vestræ gentis peccata. Quid autem significat hæc dilatio, de qua loquimini, nisi quod non venerit intra tempus, quod ipsius adventui ab oraculis fuerat præfixum?

Id tibi feci manifestum, dum vestrorum artes in vestra chronologia instituenda ostendi. Facile enim sentis illos quos sequimini duces, aut in magnis tenebris quoad temporum scientiam versatos fuisse, aut illis consilium fuisse omnia tempora confundere, ut hujus oraculi de LXX. hebdomadibus, verum sen-

ſenſum obſcurarent, & etiam ipsis Chriſtianis facerent impervium.

Cenſetis jam communi pene conſenſu ab excidio primi templi ad excidium templi ſecundi non fluxiſſe niſi annos CCCCXC. qui LXX. hebdomadibus Danielis exprimuntur.

Nos ex adverſo cenſemus templi ſecundi excidium à primi templi excidio diſtare per annos DCLV. Quantum ſit inter chronologiam noſtram & veſtram diſcrimen advertiſti.

Cenſetis hæc ſex beneficia genti veſtræ non obventura niſi poſt lapſum harum LXX. hebdomadum. Cenſemus ex oraculo ante harum hebdomadum lapſum illas debuiſſe contingere. Omnia ſic vobis ex præjudiciis turbata atque confuſa. Quod etiam tibi fiet manifeſtius, ſi in harum LXX. hebdomadum initium inquirere laboremus.

Haud minus abſurdè à veſtris harum 70. hebdomadum initium in anno XI. Sedecia, qui fuit XIX. Nebucadnezaris, conſtitutum eſſe pronuntio. Fateor in eo vos ſequi authoritatem libri Seder Olam Rabba. Verum vobis illius authoritas impoſuit. Quid quod nec omnes veſtros in ſuam ſententiam pertraxit. Nam ex veſtris ſcriptoribus ſunt nonnulli qui initium LXX. hebdomadum Danielis ab anno 4. Jehojakimi arceſſunt, quem annum volunt ante æram noſtram 441. ut

memorat Bartolocci, T. 2. p. 314. Tum, si quid in historia certum esse possit, certum est ab anno XIX. Nebucadnezaris quo primum templum dirutum est, ad Vespasiani annum secundum quo templum secundum à Tito combustum est, fluxisse annos 655. quod ex Canone Ptolemæi demonstratur invictissimè.

Cave porro ne credas me vestros culpæ quod finem belli in hoc oraculo prædictum putent, & excidium secundi templi. In eo me sibi assentientem habent. Sed, ut postea explicabo, in eo mihi peccare videntur, quod hebdomadem quæ distinguitur à cæteris, & quæ connotatur ad initium per fœdera Romanorum cum multis, ad medium per sacrificii jugis cessationem, ad finem per gentis desolationem & bellum confectum, septuagesimam hebdomadem, atque adeo sexagesimæ nonæ illam immediatè succedere audent.

2. Absurdum est, etiã si de distantia temporis inter primum & secundum templi excidium dubites, ordiri oraculum ab excidio primi templi, de quo ne verbum quidem in oraculo.

Illud longè sapientius ordiretur quis ab anno quo hæc revelatio Danieli contigit. Unde etiam Aben Esra judicium authoris Seder Olam rejicit, & primum annum harum 70. hebdomadum vult esse ipsum annum quo
Daniel

Daniel ad Deum pro sua gente preces fudisse legitur. Certè id suadere videntur verba quæ habet Angelus v. 23.

Ad tertium caput quod spectat, vestri graviter aberrare mihi videntur, cum nobis duos Messias proferunt, unum qui post septem hebdomadas, ceu annos XLIX. venerit, alterum qui post annos 483. fuit excindendus.

Urgent plerique distinctionem athnac, ac si prima pars de uno & primo uncto, secunda pars commatis post athnac de secundo ageret. Verum in eo ipsos aberrare facile ostendo. 1. Falsum est Athnac ita sensus dividere, ac si planè essent diversi. Illius accentus præcipuus usus est quietem in pronuntiatione dare; vide Arugat habosen p. 94. ubi fatetur illius usum esse ut medium discriminet sermonem. Id infinitis propemodum exemplis è sacro codice petitis possim ostendere, vide Exod. 19. 12. & Exod. 20. 5. & 6. & 23. Josue 1. 4. Imo in hoc ipso oraculo Danielis non est alius usus accentus Athnac. Unde etiam illum neglexerunt ante Christum LXX. interpretes, post Christum Aquila & Symmachus qui nostram interpretationem secuti sunt, & probati fuerunt vestris majoribus.

2. Falsum est, quemcunque per primum Messiam intelligatis, aut Cyrum, aut Zorobabelem

babelem, aut Josuam, illum Messiam venisse & apparuisse post septem hebdomadas. Certum est enim nonnisi anno 50. ab excidio primi templi libertatem fuisse concessam Judæis à Cyro, loquor ex sensu libri Seder Olam Rabba, & vestrorum chronologorum.

3. An aliquid fingi potest absurdius, & ad vestrorum sententiam refutandam de hoc primo Messia efficacius, quam vestrorum super illo dissensus. An cum oraculum impletum est quoad hunc primum Messiam dubium fuit apud vestros majores quinam ille fuerit? An super eo etiam fuerunt illi divisi, quibusdam volentibus hunc Cyrum esse, aliis Zorobabelem, aliis vero Josue, filium Jotzedec? An hæc divisio ad vos usque continuata est, adeo ut vos de illius primi Messiae persona nil certi possitis pronuntiare?

Omnino patet vestros cum duplicem Messiam hic induxerunt, multum laborasse, quem primum fuisse illi esse fingerent. Quidam Cyrum ex loco Isaïæ XLV. conjecerunt. Nec tamen id suis omnibus potuerunt persuadere. Nam nosti Aben Esra nolle hæc de Cyro dici apud Isaïam. Alii Zorobabelem, qui fuit quidem dux reducis populi, sed qui nunquam Messias cognominatur. Alii Josue sacerdotem, sed qui unctus nunquam fuit, cum sacra unctio sub secundo templo locum non habuerit.

In

In quarto articulo haud magis vestris inter se convenit. Ex contextu Danielis patet Messiam fuisse excindendum post annum 483. id est post sexagesimam nonam hebdomadem. Quisnam est ille Messias, cui hæc excisio contigit? Nonnulli Agrippam ultimum Herodis posterorum voluerunt. Secuti sunt in eo Josephum Gorionidem, verum graviter errantem. Dum enim ex Josephi operibus, quem latinè tantum legerat, ea quæ ipsi libuit excerpit, ipsi Josepho circa Agrippæ mortem contradicit. Agrippa pugnavit adversus Judæos, teste Josepho. Probavit libros Josephi de bello Judaico, qui scripti sunt annis aliquot post bellum confectum, vixit adhuc annis aliquot post bellum, Domitiano charus, ut ex Justo Tiberiensis, Agrippæ Cancellarii, excerptis apud Photium discimus. Alii, ut Isaacus iste Lupercius quem mihi commendasti, non Agrippam volunt designatum, sed summum sacerdotem, qui post hebdomadem 69. excindi debuit, & in eo videtur sequi auctoritatem quorundam qui cum R. David Ganz ad annum 3828. aiunt R. Ismaelem, filium Eliazæ, summum sacerdotem eo anno fuisse occisum.

Verum in eo Isaacus egregiè fallitur, nam falsum est Ismaelem fuisse ultimum summum sacer-

sacerdotem gentis Judaicæ; ille fuit Phannias aut Phinees, filius Samuelis, ut narrat Josephus lib. 4. de bello Judaico cap. 12. Quanta sit autem Josephi authoritas in rebus quibus æqualis fuit, ipse agnoscit R. David Ganz ad annum 3829.

2. Videntur voluisse vitare sententiam R. Salomonis, qui per Messiam intellexerunt Agrippam, & per id quod dicitur postea *venit ille*, volunt designari nullum amplius regem futurum Judæis, contra fabulas de regia aliquot Judæorum dignitate in variis locis, quas passim legas apud vestros authores. Ego sane ab iis quærerem libenter, Quisnam fuerit ille secundus Messias? Id non noverat Raschi qui in traditionum studiis nullum habuit parem. An aliquem ex suis alium habent quem sequantur? Meris igitur conjecturis per hos septingentos annos agunt, nec habent quem ducem sequantur.

Alii, qualis est R. Joseph ben Jachia, nec intelligunt Agrippam, nec sacerdotem summum, sed templum ipsum. Id vero quam ridiculum sit, nemo non videt; Quippe licet de unctione sancti sanctorum oraculum loquatur, tamen evidens est id ad templum aut sanctuarium secundi templi neutiquam pertinere. Quis enim sanctuarii secundi aliquando memoravit unctionem?

Denique

Denique, haud magis vestri mihi satisfaciunt, cum de ea hebdomade, quam septuagesimam esse volunt, loquuntur. 1. enim falsum est illam designari per hebdomadem septuagesimam, v. 24. Imo ab illis LXX. hebdomadibus differt, & quia ab illis tempore differt, ideo illam tribus characteribus, ad initium, ad medium, & ad finem, expresse notavit Spiritus S.

2. Falso asserunt vestri fœdus de quo agitur v. 27. fuisse à Tito sancitum cum Judæis per septem annos. Hoc commentum absurdissimum cum indignatione rejicit vester Aben Amram. Atque equidem omnino ex Josephi libris quos ille pro genuinis habet, ea quæ habentur de fœdere cum multis omnino referenda esse patet ad fœdera cum variis regibus vicinis sancita, quorum auxiliaribus copiis Romani usi sunt ut Judæos debellarent, ut fusè narrat Josephus.

3. Absurdè illius septimanæ finem in excidio templi constituunt, quod evenit paucis post jugis sacrificii cessationem mensibus; illud enim ad belli finem, quod templo & urbe everfa aliquandiu duravit, referendum esse comprobabo.

Verum jam ad nostram interpretationem veniendum est, quam ne putes te posse pessumdare, aliorum allatis eorum interpretationibus, qui

qui à nobis abeunt. Quippe si ex aliorum aliquot hallucinationibus veritas potest obscurari, at re demonstrata, & veritate posita semel in aprico, hæc diversitas sententiarum inter varios interpretes veritati neutiquam potest compertæ præjudicare.

Igitur I. Contendo vestros falsò initium 70. hebdomadum defixisse vel in IV. Jehojakimi, vel in XI. Sedeciæ, qui fuit annus XIX. Nebucadnezaris. Verbum de quo agitur fuit Dei revelatio de urbis muro & plateis reædificandis, ac de Messia mittendo intra spatium 490. annorum. Sed à quo tempore debuit initium horum 490. annorum computari? Ut hoc illustretur notare debes quatuor fuisse edicta in gratiam Judæorum emissâ. Primum fuit Cyri qui redeundi licentiam & templum restaurandi Judæis concessit. Illud habes Ezræ cap. I. & 2 Chron. cap. XXXVI. 22. Per hoc Edictum libertas redeundi in patriam, & templum reædificandi Judæis concessâ est annis 70. à captivitate, cujus initium incipit ab anno III. Jehojakimi, ut agnovit Rashi ad Esdræ I. v. 1. licet ille putet ad Dan. I. eum III. Jehojakimi fuisse III. ab illius rebellionem in Chaldæos, atque adeo Jehojakimi undecimum, in quo egregiè hallucinatur. Illius edicti effectui intercessit nequitia Samaritanorum,

rum, & ædificatio templi per 17. annos impedita est.

Secundum fuit edictum Darii, filii Histaspis, quo Judæis templum restituendi libertas fuit reddita. Atque equidem sub illo Dario, hortantibus Zacharia & Aggæo, templum restitutum est. Illud habetis edictum Esdræ c. 5, & 6.

Tertium fuit concessum Ezræ, & varia continet privilegia in gratiam Sacerdotum & Levitarum. Illud refert Esdras cap. 7. libri sui. Concessum porro fuit illud edictum ab Artaxerxe Longimano, anno 7. sui regni, ut expressè notatur ab Ezra.

Quartum edictum concessum fuit ab eodem Artaxerxe Longimano, anno 20. sui regni, ut notat Nehemias in suo libro cap. 2. Hoc edicto licuit Hierosolymæ muros & plateas restaurare, secundum oraculum Danielis v. 25. Modus illius restorationis prædictus fuit, tum quod in angustia temporis, tum quod variis angustiis pressi id essent perfecturi. Nulla igitur superest dubitatio quin ad hoc quartum edictum Angelus respexerit. Si è nostris aliqui in hac epocha delusi sunt, ea attentione caruerunt, quam quis in Scriptura legenda debet adhibere, aut ea præjudicia secuti sunt, quibus etiam ex vestris plerique in eo laborant.

H

Hoc

Hoc semel posito, vides vestrorum sententiam de duplici Messia qui connotatus sit in oraculo Danielis evanescere, primo scilicet Messia, qui post 49. annos apparuerit & fuerit vel Cyrus, vel Zorobabel, vel Joshuah. Si quis talis fuerit cogitandus, ille futurus fuit post 49. à Nehemiæ temporibus, id est ab anno 20. Artaxerxis Longimani. Nec licet Nehemiam hunc primum Messiam effingere. Nam ex vestrorum hypothese non ad caput LXX. hebdomadam, sed ad finem septimæ annorum septimanæ debuit apparere.

Unus idemque connotatur Messias à gente vestra expectatus, & cujus adventum & mortem futuram intra spatium LXX. hebdomadam, id est postquam effluxissent anni 483. & antequam effluxissent anni 490. Angelus Danieli prædicit.

Haud alium sensum admittunt verba textus Hebraici *Messias exscindetur*, nam verbum *exscindere* mortem violentam innuit, unde illud habes Gen. IX. 11. Ezechiel. XXI. 8. 1 Regum XVIII. 13. & passim in hac significatione in omni scriptura occurrit. Atque idem agnoscit R. Saadiah haggaon, Sepher emunoth c. 8. sic & Raschi qui vult de Agrippa hic agi.

De Messia porro hic agi non patiuntur ut dubitemus varii tituli quibus exornatur. Quid est

est *justitia seculorum* nisi Messias? fatente id R. Barachia in Breshith Rabba, ad Gen. XVIII. 14. & eum asserente sic dictum Dan. IX.

Quid est illa *Sanctitas sanctitatum* nisi Messias? id fatente Ramban ubi de hoc Danielis IX. loco agit.

Quid est illa *unctio sancti sanctorum* apud Danielelem memorata, nisi unctio Messiae, qualis futura praedicitur apud Davidem, Ps. XLV. apud Isaïam cap. XI. 2, 3. & qualis agnoscitur à Talmudicis in tract. Sanhedrin c. Chelec?

At enim, inquires, si nil aliud voluit Angelus, quare divisit summam 490. annorum in tres partes, scilicet, in 7, 62, & 1. hebdomadas? Res est digna consideratione, & quæ huic oraculo magnam lucem foeneratur. Ac 1. quidem observes velim, Danielelem in suo libro secutum esse computationem anni quæ apud Chaldaeos fuit recepta. *Septem tempora* Dan. IV. 22. *septem annos* designant, nullo, quod sciam, ex vestris reluctante. Jam vero qualis fuit quantitas cujuslibet anni apud Judæos? Certè illa non fuit 12. mensium præcisè, sed prorsus inæqualis, ut quæ nec solari anno, nec lunari propriè responderet. Dum igitur Daniel IV. 26. post finem duodecim mensium Babylonis regem fuisse divina voce damnatum, ut inter bestias ageret, fat designavit se annum Chaldaicum, non Judaicum,

sequi. Annus autem Chaldaicus, ut inter omnes convenit, fuit tantum XII. mensium, qui triginta diebus singuli constabant. Id testantur historiæ antiquissimæ.

2 Id eo magis putabit, si quis consideret in aliis oraculis, quæ, jacente Judæorum re- publica, suum debuerunt habere complemen- tum, Deum eam temporum rationem esse se- cutum, quæ apud gentes, scilicet Chaldæos, obtinebat. Hinc vides oraculum Jeremiæ de LXX. annis captivitatis Babylonicæ, qui in- ciunt à tertio Jehojakimi exitum habuisse in primo Cyri, qui fuit tantum annus solaris 69. ab anno tertio Jehojakimi, sed fuit annus 70. à tertio Jehojakimi, secundum Chaldæorum annum, in quo menses fuerunt tricenarii.

Idem patet de aliis 70. annis quos Zacharias c. 7. computat ab anno 19. Nebucadnezaris ad ~~templi~~ ^{continua} Darii, quo templi restauratio ~~restitu-~~ ^{restitu-} ta est, & finem habuit Darii anno ~~sex~~ ^{sext}to, Zach. VII. 5. Hoc etiam obtinet in aliis nu- meris qui apud Danielelem occurrunt scilicet diebus 1290. & 1335. quorum computatio fieri debet secundum annum Chaldaicum communem qui fuit 360. dierum.

Idem judica de hoc oraculo in quo de mag- na totius Judaicæ gentis spe & expectatione agitur, quæ complementum suum debuit ha- bere restaurata quidem, & stante adhuc re- publica

publica Judæorum, sed primo quidem sub Persis, tum sub Græcis, postea quidem sub Asmonæis, sed demum sub Herodis posteris futura. Atque hinc quidem computum Judæorum Angelus sequitur per Semitas, seu annos Sabbaticos, quorum 7. ordine redeuntēs faciunt 49. annos, verum eo tantum consilio ut illas 70. hebdomadas doceret non esse hebdomadas dierum, sed annorum, & doceret illos, debere attendere ad lapsum 70. hebdomadum ejusdem omnino mensuræ quam habuerunt anni captivitatis, intra quas quæ memorat beneficia genti fuerunt per Messiam à Deo tribuenda. Atque adeo Deus hîc pro more suo annorum Chaldaicorum, qui fuerunt 360. dierum, sequitur mensuram.

Hic porro te tria quæpiam velim observare: ad hanc summæ annorum per 7. divisionem. Unum est sic Daniele indicare nullos deinceps futuros Jubilæos usque ad Messię secundum adventum. Atque equidem sabbaticorum observationem resumptam fuisse legimus, post Artaxerxis annum vigesimum, sed nusquam observatum Jubilæum, ut patet ex Nehemia X. 31. Bene enim contenditis annum 50. qui fuit Jubilæus, steterisse seorsim à septem hebdomadibus annorum, ceu antecedentibus, ceu consequentibus, non vero 49. fuisse, quod nonnullis placet Christianis, putantibus an-

num 49. fuisse ut ultimum Septimæ hebdomadis, sic etiam annum Jubilæum.

Secundum est illum annum XX. Artaxerxis non fuisse primum hebdomadis, quod tamen decuit, si hos annos VII. hebdomadum & postea LXII. hebdomadum Deus voluit computari secundum rationem quæ apud Judæos circa annorum hebdomadas obtinuit. Unde proclive est colligere Deum, ut in duratione captivitatis, sic & in hoc intervallo inter Artaxerxis vigesimum & Messię necem eandem mensuram Chaldaici anni fuisse secutum.

Tertium est Messię excisionem ita post finem LXIX. hebdomadis affixam, ut tamen illa fuerit eventura antequam effluxisset LXX. hebdomas, unde patet luce clarius, quod etiam R. Jacob Aben Amram advertit, hebdomadem illam quæ Danielis IX. 27. memoratur, ab aliis esse penitus separatam, atque adeo non esse septuagesimam. Illam si septuagesimam esse arbitrarer, omnino vobis cogerer concedere post Christi necem debuisse illico contingere fœdus Romanorum cum vicinis gentibus ad vestram gentem oppugnandam, & cætera quæ hoc commate 27. describuntur, quæ tamen nonnisi multis post Christi necem annis contigisse omnibus notum est.

Dices

Dices, forſan, ſed ſi Meſſiæ cujuſpiam adventus ante urbis reſtaurationem, non promiſſus fuit, ſed fuit tandiu poſt illam futurus, quî factum eſt ut Angelus quidem 1. adventum Meſſiæ, tum urbis reædificationem, tum Meſſiæ exciſionem narret. Reſpondeo id ideo factum, quia varias partes continet oraculum. Commate 24. in genere ediſſerit quæ futura eſſent antequam 70. hebdomades effluxiſſent. Commate 25. de adventu Meſſiæ loquitur quod fuit majus beneficium, & à quo cætera, quæ attigerat, pendebant, ipſaque urbis in qua appariturus fuit reædificatio. Reædificationem urbis poſtea memorat, quæ anno 20. Artaxerxis conſummata eſt à Nehemia, ut ex ipſius libro diſcimus.

Putant nonnulli ex veſtris hoc de reædificatione urbis oraculum Hieroſolymæ reſtitutionem, quæ continuata eſt ad Herodis M. tempora, ſpectare, licet ſæpe ab anno XX. Artaxerxis fuerit afflicta. Verum in eo mihi non videntur oraculi vim attendiſſe.

Quicquid ſit v. 26. Angelus Meſſiæ mortem per modum ſupplicii contingere debere pronuntiat, idque poſt 69. hebdomadas elapſas, quæ efficiunt 483. annos Chaldaicos, qui annis ſolaribus 477. qui fluxerunt ab anno 20. Artaxerxis ad 19. Tiberii, quo Chriſtus paſſus eſt, æquiparantur.

Jam

Jam vero vide quam exactè pateat tunc temporis hanc supputationem fuisse accuratè expensam. 1. Tota Judæa Messiam expectabat tempore Herodis Magni apparituum. 2. Jesu nato illum exscindere laboravit Herodes. 3. Cum Christus prædicare incepit sub Herodis posteris illum pro rege voluerunt habere. 4. Pro Messia à multis ex vestra gente agnitus est, dum per tres annos cum semini in Judæa & Galilea se pro Messia gessit, idque variis miraculis efficacissimè ivit persuasum. 5. Cruci affixus est quod se Judæorum regem profiteretur; quod supplicium fuit maledictum ex Dei lege, & certè supplicium respondit voci prophetiæ, nam כרת maledictionem exprimit Prov. 10. 31. notante vestro Bechay in Pentat. fol. 243. col.3. Hoc autem Christi supplicium præcisè contigit anno 19. Tiberii qui fuit annus Chaldaicus 484. ab anno 20. Artaxerxis Longimani, adeo ut illius ministerium hebdomadis 69. mediam partem obtinuerit, & illius mors post lapsas hebdomadas 69. sed intra septuagesimam hebdomadem, ex oraculi verbis contigerit. 6. Ad hunc usque diem suos habet ubique sequaces pro Messia vero illum colentes.

Notare te velim tam id certum fuisse apud vestros, verum Messiam post sexagesimam nonam hebdomadem, & ante fluxum totius septuagesimæ,

ptuagesimæ, ut posteriori tempore, cum vestri nonnisi 490. annos à primi templi ad secundi excidium, decurtata Persici regni duratione, computarunt, ita etiam errore sat consequenti pro re certa tradiderint Messiam quem expectatis ortum fuisse circa excidii urbis tempora. Id habetis in Gemara Babylonica ad titulum Sanhedrin capite XI. Haud placuit aliis quod tunc apparuerit Messias. Itaque retardatum fuisse illius adventum pugnarunt, quæ jam est vestra communis sententia, & post Talmudicos coguntur fateri omnes terminos adventui Messiaæ præfixos præteriiisse.

Ex iis quæ jam annotavi vides clarissimè me non habere septuagesimam hebdomadem pro illa de qua fit mentio v. 27. In eo vestrorum sententiæ acquiesco, qui sædus confirmatum multis ad principem populi venturi referunt. Verum in eo peccant vestri, 1. quod hanc hebdomadem velint fuisse septuagesimam, cum tamen pateat à cæteris sejungi, idque sat magno intervallo. Nam 69. hebdomades à 20. Artaxerxis extenduntur usque ad annum 19. Tiberii, ante cujus anni finem ea quæ de Messia prædicit debuerunt suum complementum assequi. Illa *hebdomas una*, sic enim illa vocatur, est extra numerum LXX. hebdomadum, & incipit à Christi anno 66. qui fuit Neronis penultimus, & fi-

finem habuit anno Christi 73. qui fuit quintus Vespasiani.

Quod autem vestri fœdus à Tito cum vestra gente per septem annos tum sancitum volunt, & postea perfidè violatum, omnino hallucinantur. Fœdus illud non cum vestra gente, sed adversus vestram gentem sancitum est cum Antiocho rege Comagenorum, cum Agrippa Judæorum rege, cum Sohemo rege Ithuræorum, variisque Syriæ urbibus, 1. quidem à Cestio Gallo anno 66. at 2. à Vespasiano quem Nero misit anno LXVII. æræ Christianæ, contra Judæos, quo tempore Malchus Arabum rex etiam adversus Judæos copias suas subministravit, ut accuratè refert Josephus vester scriptor de bello, l. 3. c. 1, 3, 5.

Altera pars hebdomadæ, qua continuatum est bellum adversus Judæos, connotatur 1. cessatione sacrificii jugis quæ revera contigit anno 70. æræ Christianæ die Julii 17. ut notat Josephus l. 6. de bello c. 8. Tum vero 2. alarum abominabilium ceu Romanarum aquilarum cultu in ipso loco templi, quod etiam eventus comprobavit. Nam Titus Imp. capto Templo, universum Romanum exercitum, pro more, ad cultum Romanis Aquilis impendendum elatis signis, iisque in templi ruina defixis, provocavit, quod etiam à Josepho connotatum est.

Fi-

Finis belli factus est anno 8. à bello inchoato per Florum. Captum castrum Massada, 15. Aprilis anni 72. ut narrat Josephus de bello l. 7. c. 32. Ac tum in Judæa Judæi nullum exercitum amplius habuerunt quem Romanis opponerent, nulla tum fuit arx in quam possent confugere.

Verum qui ex Judæa fugerant Sicarii in Ægyptum, cum Alexandria seditionem excitassent, varias clades in Alexandrinos Judæos adduxerunt. Sic etiam illis contigit in Cyrene ubi à Catulo rectore Libyæ ad tria milia cæsi idque verno, ut videtur, tempore. Hoc eodem vere Judæis in Ægypto Templi Heliopolitani aditus prohibitus est, qua ratione omnimoda illis desolatio contigit. Sic igitur bellum istud duravit per annos 8. incompletos ad ver anni 73. Ab hoc tempore Judæorum nullus Romanum Imperatorem pro domino agnoscere recusavit, quod ultimi Sicarii ad mortem usque recusarunt, notante Josepho l. 7. de bello, cap. 38, 39, & 40.

Fateor me aliquando circa hanc hebdomadam in alia fuisse sententia. Censebam 1. hanc hebdomadam esse septuagesimam licet magno intervallo à 69. prioribus illa separetur. 2. Fœdus de quo hic agitur fuisse celebre illud fœdus cum Parthis opera Corbulonis anno 63. ictum, per quod Romanis & fere

fere omni Orienti pax contigit. Per illam enim pacem factum ut bellum Romani contra Judæos feliciter confecerint. Putabam 3. sacrificium jube quod abolitum anno 70. 17. Julii dictum in medio hebdomadæ cessasse, quia licet aliquot ante excidium Hierosolymæ contigerit diebus, tamen id contigit in altera parte, ceu altero dimidio hebdomadis.

Verum re attentius considerata visum est durum esse hanc quam septuagesimam velis hebdomadem à cæteris tanto intervallo sejungere; nec tale quid mihi notum est quod à Prophetis fuerit usurpatum. 2. Cum bellum Judaicum non initium habuerit nisi anno 66. injuria oraculum de fœdere cum multis trahi ad fœdus cum Parthis. 3. Denique vox *ym* quæ dimidiam partem sonat vix mihi videtur posse restringi ad ultimum mensem istius hebdomadis, de qua loquitur propheta, vid. Num. XV. 9. Jos. X. 13. & Judæ XVI. 3. & passim. Quidquid sit cum exiguum sit inter has duas sententias discrimen, æque enim illis de tempore quo Messias excindi debuit & excisus est convenit, utram velis sequi sententiam tibi permitto libens deligendam.

Jam vides, ut opinor, quam omnibus oraculi partibus respondeat exactè mea interpretatio, quamque nullo negotio vestrorum hominum sententias ex illa possim refellere. Non
jam

jam de aliis characteribus loquor, quibus Iesum fuisse Messiam imus comprobatum. Saltem ex eo, qui à tempore petitur, quo Messias debuit apparere, res confecta est adversus quemlibet alium, quocunque demum alio tempore sit appariturus. Aut oraculum verum fuit, aut non. Si verum, tum Messias anno 19. Tiberii, id est post hebdomadem 69. debuit apparere & excindi, idque antequam septuagesima hebdomas effluxisset, quod de Iesu Christo nostro factum jam probavi. Si falsum, Quid Daniele habetis pro homine divinitus inspirato?

Vides me nihil omisisse eorum quæ ad huius oraculi de LXX. hebdomadibus illustrationem spectant. Ac 1. quidem vestrorum præjudicia ex parum accurata chronologia orta ita disjeci, ut vix illa vobis fovere amplius liceat. 2. Præcipuos vestrorum commentariorum dissensus super hoc oraculo paucis exposui & confutavi. 3. Sententiam meam ita comprobavi, ut si rationem temporum exactè constituerim, nil illi possit objici.

Tuum est hæc serio expendere, ut sanè videntur esse summi momenti. Illa autem si vera, quod spero, comperis post serium examen, ne dubites quin nobis jure duplex Messiae distinguatur adventus, primus quo post 69. hebdomadas debuit excindi, juxta ora-

culum Danielis 9. quod in Jesu factum esse probavi. Secundus quo cum nubibus cœli accedet ad judicium de parvulo cornu exercendum, cujus adventus tempus instare ex aliis Danielis oraculis c. 2, & 7. chronologica demonstratione vestris aliquot hominibus ostendi.

Illud apud te potissimum expendas velim, annon singulari observatione sit dignum, & ad sententiam nostram confirmandam præcipuæ authoritatis, quod cum varios calculos secutus sit Angelus in computando tempore primi adventus, & in computando secundo, tamen uterque supponat intervalla temporum quæ per demonstrationes astronomicas, quibus nemo nisi insaniens aut bardus potest relictari, invictè comprobantur. Uterque calculus quem inii ex hominis ethnici, qui quæstiones de Messia haud curavit si illas audiit, qui de parvulo cornu nil quicquam cogitavit, Canone mathematico repetitur, & demonstratur. Vale. Dabam Londini 5. mensis vestri Tisri, anno quem computatis 5459. & qui nobis est 1698. æræ Christianorum.

F I N I S.

ERRATA.

- P** A G. 2. l. 27. *lege* Bachay dissentiret.
P. 9. l. 4. *lege* uno & altero.
P. 10. l. 8. *lege* fuisse
P. 14. l. 9. *dele* Roma capta
P. 15. l. 26. *lege* fuerant
P. 16. l. 25. *lege* junctæ
P. 20. l. 11. *lege* idololatriam
P. 23. l. 4. *lege* paulo post annum 135.
l. 15. *lege* intra tres.
P. 25. l. 3. *lege* XII.
P. 29. l. 10. *adde* effluxis secundum vestram
hypothesin
P. 40. l. 22. *lege* Mardocemp.
P. 41. l. 11. *lege* Balthas.
P. 43. l. 7. *lege* 656. Sic P. 51. l. 12. & P. 65.
l. 9. & P. 66. l. 6.
P. 45. l. ult. *lege* 3761.
P. 54. l. 9. *lege* 430. statuant
P. 55. l. 22. *dele* ante annum 754.
P. 57. l. 15. *lege* & aliis Prophetis.
P. 59. l. 17. *lege* Shalsheleth.
P. 71. l. 23. *lege* cessationem diebus
l. ult. *dele* eorum
P. 81. l. ult. *lege* antepenultimus.

ATLANTA

RECEIVED

APR 11 1899

RECEIVED

APR 11 1899

RECEIVED
APR 11 1899
ATLANTA, GA.
RECEIVED
APR 11 1899
ATLANTA, GA.

